

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 9.10.2001
KOM (2001) 337 slutlig/2

VOLYM I

CORRIGENDUM

Annule et remplace la page 2
du volume I du document
COM(2001) 337 du 22.6.2001.

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET
OM ERFARENHETERNA FRÅN TILLÄMPNINGEN AV RÅDETS BESLUT 97/872
AV DEN 16 DECEMBER 1997 OM ETT ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR
GEMENSKAPEN FÖR ATT FRÄMJA ICKE-STATLIGA ORGANISATIONER SOM
ÄR AKTIVA FRÄMST INOM MILJÖOMRÅDET

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET
OM ERFARENHETERNA FRÅN TILLÄMPNINGEN AV RÅDETS BESLUT 97/872
AV DEN 16 DECEMBER 1997 OM ETT ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR
GEMENSKAPEN FÖR ATT FRÄMJA ICKE-STATLIGA ORGANISATIONER SOM
ÄR AKTIVA FRÄMST INOM MILJÖOMRÅDET

1. INLEDNING

Kommissionen har utarbetat denna rapport till Europaparlamentet och rådet i enlighet med artikel 12 i rådets beslut 97/872 om ett åtgärdsprogram för gemenskapen för att främja icke-statliga organisationer som är aktiva främst inom miljöområdet. Rapporten omfattar kommissionens erfarenheter från tillämpningen av åtgärdsprogrammet under de första tre åren, 1998-2000, och mottagarnas (icke-statliga organisationer¹) erfarenheter under samma period.

För att göra informationsinsamlingen systematisk sammanställdes en enkät. Den lämnades till alla enheter inom GD Miljö (programsamordnaren) och till externa intressenter (nuvarande och tidigare stödmottagare²). Man hade två syften med enkäten:

- Att samla information om hur programmets bestämmelser och genomförande har uppfattats av kommissionen och de icke-statliga organisationerna för att ta fram en rapport till parlamentet och rådet i enlighet med artikel 12 i rådets beslut.
- Att samla information om hur programmets bestämmelser skulle kunna ändras för att stämma bättre överens med kommissionens och övriga intressenters behov om programmet skulle förnyas. Detta skulle kräva ett utkast till förslag till ett nytt beslut av rådet (tillsammans med Europaparlamentet enligt medbeslutandeförfarandet).

Programmets allmänna mål är att främja verksamhet som bedrivs av sådana icke-statliga organisationer som främst är aktiva inom området för miljöskydd på gemenskapsnivå, genom att bidra till att utveckla och genomföra gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning. Avsikten är att de bidrag som ges genom programmet (vilka täcker både löpande kostnader och aktiviteter) skall göra det möjligt för icke-statliga miljöorganisationer att genomföra olika aktiviteter som gynnar miljön i EU och samhället i stort. Syftet med dessa aktiviteter är bl.a. att minska avståndet mellan medborgarna och EU genom att göra politiken mer lättbegriplig och engagerande. Man vill även skapa kanaler genom vilka kommissionen kan ta del av medborgarnas synpunkter och farhågor. De icke-statliga organisationerna bidrar också till beslutsprocessen genom att delta i olika expertgrupper och kommittéer, och genom att ge expertutlåtanden inom sina olika kompetensområden. Åtgärder för att öka medvetenheten genom att uppmärksamma allmänheten och beslutsfattare på befintliga och framtida miljöproblem är också en viktig verksamhet enligt åtgärdsprogrammet. Detsamma gäller för

¹ Enligt definition i diskussionsunderlaget "Kommissionen och de enskilda organisationerna – för ett stärkt samarbete" under punkt 1.2 "Gemensamma egenskaper för enskilda organisationer", KOM (2000) 11, antagen den 18 januari 2000.

² Europeiska gemenskapernas officiella tidning 1999/C 32/14, 2000/C 43/04, 2000/C 293/14.

åtgärder för att bygga upp och förstärka det civila samhället³ – i första hand inom EU, men även utanför.

Det har nu gått tre år sedan rådets beslut antogs den 16 december 1997, och programsamordnaren (GD Miljö) och de icke-statliga organisationerna har gett sina synpunkter på programmets genomförande under perioden 1998-2000.

Enkäterna har samlats in och analyserats av kommissionen och resultaten återges nedan i enlighet med strukturen i rådets beslut, artikel för artikel. Därefter följer ett kapitel om det allmänna genomförandet och en sammanfattning.

Åtgärdsprogrammet finansieras med medel från budgetposten B4-3060. Medlens användning utvärderades av en utomstående konsult under andra hälften av 2000. Utvärderingen ingår i GD Miljöns program för utvärderingar inom ramen för initiativet SEM 2000⁴, och omfattar användningen av medel från budgetposten B4-3060 under perioden 1996-1999. Syftet är att bedöma hur medlen har använts för att senare kunna göra förbättringar. Den del av analysen som gäller åtgärdsprogrammets genomförande och resultat⁵ har beaktats i denna rapport.

2. RESULTAT FRÅN UNDERSÖKNINGEN

Artikel 1 i rådets beslut innehåller en redogörelse för programmets mål och en definition av de organisationer man riktar sig till – deras verksamhet, status och geografiska räckvidd. Programmets allmänna mål är, som nämns ovan, att främja verksamhet som bedrivs av sådana icke-statliga organisationer som "främst är aktiva inom området för miljöskydd på gemenskapsnivå genom att bidra till att utveckla och genomföra gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning". Programmet riktar sig till icke-statliga organisationer som är oberoende, icke-vinstgivande och som har ett miljömål inriktat på allmänhetens bästa.

2.1. Organisationer

Att identifiera organisationer som "främst är aktiva inom området för miljöskydd" har inte vållat några större problem under programmets första tre år. I tveksamma fall har programsamordnaren och dess bedömningsgrupp alltid kontrollerat den sökandes officiella stadgar där organisationens huvudsakliga syfte anges.

De flesta av svaren i undersökningen visar att både de icke-statliga organisationerna och kommissionen vill behålla den nuvarande definitionen. Huvudargumenten mot att utvidga målgruppen är att åtgärdsprogrammet har begränsade medel, att det bara finns ett fåtal källor inom kommissionen som kan ge stöd till europeiska miljöorganisationer, att det blir allt svårare för europeiska miljöorganisationer att få medel på nationell och lokal nivå, samt att andra grupper (som arbetar med sociala frågor, utveckling, hälsa, konsument- och djurskydd etc.) kan få stöd inom ramen för andra program.

³ I denna rapport avses med "det civila samhället" icke-vinstdrivande verksamhet som utförs av medborgarna (tredje sektorn).

⁴ På initiativ från kommissionsledamöterna Anita Gradin (ekonomistyrning och bedrägeribekämpning) och Erkki Liikanen (budget och administration) inledde kommissionen 1995 ett omfattande initiativ benämnt SEM 2000 (Sound and Efficient Management) för att ändra institutionens budget- och förvaltningskultur. SEM 2000 omfattar hela kommissionen.

⁵ Knappt 40 % av budgetposten B4-3060 har årligen anslagits till åtgärdsprogrammet.

I ett av svaren framhölls det emellertid att icke-statliga organisationer som arbetar med miljö- och hälsofrågor – ett område som prioriteras av GD Miljö – ofta inte godkänns för att få bidrag, och man efterlyste en ändring.

Det bör observeras att några av åtgärdsprogrammets nuvarande stödmottagare bedriver verksamhet inom området miljö och hälsa som en del av sina årliga arbetsprogram. Men den huvudsakliga målsättning som tydligt anges i deras stadgar är fortfarande att vara "aktiva inom området för miljöskydd". Om programmet skulle utvidgas till att omfatta hälsoorganisationer skulle dess profil förändras, och stöd skulle beviljas till organisationer som endast delvis är aktiva inom miljöområdet (som t.ex. hälsoorganisationer). Detta skulle naturligtvis öppna dörren även för andra icke-statliga organisationer som endast delvis arbetar med miljöskydd, t.ex. räddningstjänstföreningar och konsumentföreningar

För närvarande uppmanas alla de europeiska miljöorganisationer som söker stöd att presentera sina årliga arbetsprogram tillsammans med *alla* aktiviteter, löner, hyror, kopieringskostnader etc. Denna praxis skulle man i så fall vara tvungen att överge. Hälsoorganisationer skulle bara kunna lägga fram *delar* av sina arbetsprogram, dvs. sin verksamhet inom miljöområdet. Övrig verksamhet ligger utan tvekan inom området sociala frågor.

2.1.1. Geografisk räckvidd

För närvarande kan bara miljöorganisationer som är aktiva "på gemenskapsnivå" erhålla bidrag inom ramen för åtgärdsprogrammet (artikel 1 i rådets beslut). Denna bestämmelse preciseras närmare i programsamordnarens informationspaket som lämnas till alla sökande tillsammans med ansökningsblanketten (bilaga I i denna rapport). Enligt informationen välkomnar kommissionen stödansökningar från "europeiska icke-statliga organisationer med verksamhet som omfattar alla eller vissa av medlemsstaterna och Europeiska unionens grannländer". Att vara aktiv "på gemenskapsnivå" innebär enligt informationspaketet att organisationen för att erhålla stöd i princip måste ha både en struktur och en verksamhet som sträcker sig över flera europeiska länder.

Definitionen av geografisk räckvidd har givit upphov till fler frågor från de sökande (och ibland internt) under perioden 1998-2000 än definitionen av organisationer. Problemen vid den faktiska urvalsprocessen har emellertid varit få.

Däremot har vissa utomstående aktörer (som inte omfattas av undersökningen) kritiserat den geografiska *balansen* mellan de organisationer som väljs ut för stöd inom programmet. Det har påpekats att majoriteten av de organisationer som mottog stöd under 1998-2000 ligger i Västeuropa. Detta har också tagits upp i undersökningen. "En mer balanserad fördelning behövs för att genomföra EU:s politik i alla regioner inom EU", hette det i bidraget från en icke-statlig organisation. Skälet är att vissa miljöproblem och miljöfrågor som hänger ihop med en hållbar utveckling (vatten, jordbruk, mark etc.) varierar beroende på region. Liknande synpunkter kom också fram inom kommissionen, där ett av svaren innehöll ett förslag på att det uttryckligen borde nämnas att Medelhavsområdet kan beviljas stöd. Samma tanke har förts fram i utvärderingen av budgetposten B4-3060⁶.

"Kvotering rekommenderas inte, men gemenskapen bör respektera de icke-statliga organisationernas mångfald och olikheter. GD Miljö bör finna en balans mellan olika

⁶ Utvärdering av budgetposten B4-3060 "Medvetenhet och bidrag på miljöområdet", en utredning för Europeiska kommissionen (GD ENV.3), kontrakt nr B4-3060/2000/191820/MAR/H5.

geografiska lägen (nord/syd/öst), olika frågor (avfall, vatten etc.) samt mellan små/stora, europeiska/gränsöverskridande och policyskapande/verksamhetsinriktade icke-statliga organisationer" (s. 193).

I detta sammanhang bör nämnas att ett antal europeiska miljöorganisationer, som för närvarande får stöd inom ramen för åtgärdsprogrammet, har valt att förlägga sitt huvudkontor till Bryssel på grund av närheten till de europeiska institutionerna och andra viktiga aktörer på miljöområdet. Detta innebär inte att de är belgiska organisationer. Alla icke-statliga organisationer som väljs ut inom ramen för åtgärdsprogrammet har verksamhet i samtliga, eller ett flertal, av EU:s medlemsstater och grannländer.

2.1.1.1. Utvidgning av den geografiska räckvidden

Det är möjligt att den nuvarande geografiska räckvidden måste ändras i samband med en eventuell förlängning av programmet, med tanke på EU:s utvidgningsprocess och förändringarna i Europa som helhet (t.ex. i Balkan).

Undersökningen visar tydligt att kommissionen och EU:s miljöorganisationer i allmänhet är positiva till att ta med icke-statliga organisationer från kandidatländerna i åtgärdsprogrammet, under förutsättning att man behåller bestämmelserna om Europa-omfattande multinationell verksamhet (dvs. att lokala och nationella organisationer inte bör kunna komma ifråga), och att man kan öka de nuvarande budgetmedlen. Nuvarande och tidigare stödmottagare hävdar att de redan har större omkostnader på grund av ökad verksamhet i samband med EU:s utvidgning och på grund av ökat samarbete med organisationer från länderna i Central- och Östeuropa som i regel har mycket små resurser.

Enligt rådets besluts nuvarande lydelse utesluts inte uttryckligen ansökningar från organisationer i kandidatländerna, men kravet på att vara aktiv (och ha medlemsorganisationer) i samtliga eller vissa av EU:s medlemsstater och grannländer har inneburit att de flesta av dem inte har kunnat komma ifråga under perioden 1998-2000.

Det bör även observeras att konkurrensen om de begränsade medel som åtgärdsprogrammet kan erbjuda redan nu är mycket hård mellan EU-baserade multinationella organisationer med flera års erfarenhet på området. Detta gör det ännu svårare för relativt nya organisationer med mindre kunskap och mindre omfattande arbetsprogram att få stöd, vilket även tas upp i utvärderingen av budgetposten B4-3060 (s. 152).

"Att välja ut större organisationer som arbetar på europeisk nivå kan innebära ett större avstånd mellan organisationen och Europas medborgare, eller mellan det Bryssel-baserade kontoret och den del av organisationen som arbetar på nationell nivå. Det finns också en risk för att de nya riktlinjerna kommer att motverka ansökningar från små (men inte nödvändigtvis mindre kompetenta) organisationer och gynna starkt professionella och välorganiserade konkurrenter oavsett vem som har det bästa idéerna. Detta drabbar särskilt gränsöverskridande projekt som omfattar ett litet antal medlemsstater och för vilka det är svårt att få nationell finansiering."

2.2. Verksamhet

Artikel 2 som bör läsas tillsammans med bilagan till rådets beslut (se även punkt 2.6.6 i denna rapport) innehåller en definition av de verksamhetsområden som kan omfattas av åtgärdsprogrammet. Mot bakgrund av bestämmelsen i punkt 2 i artikeln (dvs. att ekonomiskt stöd från gemenskapen får ges till verksamhet som är av intresse för gemenskapen och som

väsentligt bidrar till att vidareutveckla och genomföra gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning) har den största gruppen av icke-statliga organisationer (Green Group of Seven) sammanställt en "ej uttömmande" lista över politikområden inom vilka de anser att de ger ett sådant bidrag (bilaga II till denna rapport). Andra tillfrågade organisationer har satt samman liknande listor inom sina egna kompetensområden.

Det är naturligtvis svårt att bevisa att man påverkat den politiska processen eftersom detta inte alltid går att mäta. Det kan krävas flera år av mödosam lobbyverksamhet innan några resultat visar sig, och då är det kanske inte möjligt att fastställa exakt vilka aktörer som hade en avgörande betydelse för vissa resultat – och vilka andra externa och/eller samverkande faktorer som hade en omfattande inverkan. Det är ännu svårare med nya organisationer som söker stöd enligt åtgärdsprogrammet. Kommissionens personal (experter från GD Miljös tekniska enheter som sköter utvärderingen av ansökningar från icke-statliga organisationer inom sina olika sakområden) måste försöka fastställa den potentiella inverkan som "oprövade" organisationers verksamhet kan komma att ha.

Kommissionen samråder ofta med icke-statliga organisationer (i kommittéer och expertgrupper, vid ad hoc-möten och regelbundna möten, och i internationella sammanhang rörande ett stort antal olika frågor) och finner ofta att organisationernas bidrag är till hjälp och av stor vikt för beslutsprocessen. Den konsult som gjorde utvärderingen av budgetposten B4-3060 är av samma åsikt:

"En starkare relation mellan kommissionen och organisationerna kan bidra till att båda parterna får större framgång med att uppnå sina respektive mål. Icke-statliga organisationer tillhör de viktigaste samrådsinstanserna, och en dialog mellan EU och dessa organisationer är ett betydelsefullt komplement till den institutionella beslutsprocessen." (s. 137)

I några av svaren i kommissionens undersökning föreslogs det att man i artikel 2 mer strikt borde ange sådana verksamhetsområden som ligger inom GD Miljös nuvarande politik och prioriteringar. Detta borde också gälla för jämställdhet och kvinnoverksamhet inom miljöskyddsområdet, där den nuvarande länken mellan gemenskapens miljölagstiftning och kvinnor är mycket svag. En del anser också att kommissionen borde kunna kräva att de organisationer som erhåller stöd skall *lägga till* verksamhet till sina arbetsprogram i linje med gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning (standardiseringsarbete har tagits upp som ett exempel).

2.3. Urvalskriterier

Artikel 3 bör läsas tillsammans med informationspaketet och innehåller programmets urvalskriterier. Kommissionen riktar sig till organisationer som har en bred geografisk räckvidd, en hög multiplikatoreffekt och solid och ekonomiskt genomförbar verksamhet i linje med gemenskapens miljöpolitik, för att nå och engagera så många europeiska medborgare och aktörer inom miljöområdet (lokala och regionala myndigheter, näringsliv och industri, andra intressegrupper etc.) som möjligt. Dessa kriterier kan tyckas vara ganska tydliga, men de har inte alltid varit lätta att tillämpa i praktiken. Hur bedömer man t.ex. en "varaktig multiplikatoreffekt på europeisk nivå" eller ett "bidrag till en multinationell strategi", särskilt för en sökande som inte tidigare än känd av kommissionens personal?

Inom utredningen efterlyste en av de tillfrågade organisationerna ett förtydligande av vad "kostnadseffektivitet" innebär i det här sammanhanget och hur mätningen sker. I verkligheten finns det inga fastställda indikatorer för att mäta något av ovanstående kriterier. I en näraliggande fråga ansåg en av kommissionens tjänstegrenar att det i allmänhet behövdes mer

öppenhet i urvalsförfarandet – särskilt viktigt är det att kunna ge en kristallklar motivering till att en ansökan inte godkänns. Vidare betonades det att nuvarande situation, med ett litet antal organisationer som väljs ut för stöd omfattande ganska stora summor (ungefär samma antal organisationer varje år) bör motiveras. I utvärderingen av budgetposten B4-3060 togs samma fråga upp:

"Den viktigaste frågan är om man når den bredare allmänheten i beslutsprocessen genom att välja ut vissa icke-statliga organisationer för verksamhetsstöd. Det har därför hävdats att EU bör försöka finna en balans mellan organisationernas kunskap om EU:s system och deras kapacitet att förmedla människors behov och synpunkter. Detta är särskilt intressant eftersom man i det sjätte miljöhandlingsprogrammet troligen kommer fästa stor vikt vid att engagera medborgarna. För att åstadkomma detta skulle man t.ex. kunna anpassa urvalskriteriet så att man undviker institutionalisering genom ett rotationssystem för de organisationer som beviljas stöd, där en och samma organisation inte ges stöd två år i rad. Detta skulle ge andra organisationer (som kanske befinner sig närmare medborgarna) möjlighet att bygga upp sin kapacitet när det gäller EU:s miljöpolitik och förmedla åsikterna från dem som de representerar". (s. 175)

Det säger sig självt att ju fler gånger man lämnar in ansökningar inom ramen för åtgärdsprogrammet, desto bättre kunskap får man om förfarandet och vad som krävs för att bli godkänd för stöd. Det bör även observeras att många organisationer som har fått stöd flera år i rad har arbetat upp ett nätverk inom kommissionen (och även inom andra EU-institutioner).

Vissa organisationer har påpekat att de urvalskriterier som kommissionen har fört upp i informationspaketet inte är särskilt tydliga. En av de tillfrågade organisationerna menar att kriteriet "att i största möjliga omfattning sprida information om EU:s nuvarande miljöpolitik, däribland Europeiska gemenskapernas åtgärdsprogram för miljön och en hållbar utveckling" kan tolkas som ett krav på passiv och okritisk distribution av EU-information. Organisationen skulle hellre se att man tydligare angav att syftet är att hjälpa de europeiska medborgarna att bättre *förstå* gemenskapens miljölagstiftning och miljöprogram, och att aktivt lämna synpunkter på dem.

Allt detta tyder på att urvalskriterierna är inexakta och skulle behöva omdefinieras i ett nytt program. Under perioden 1998-2000 har det också visat sig att det inte fungerar särskilt bra att hänvisa till urvalskriterierna i de negativa ansökningsbeskeden. Många organisationer som inte har blivit godkända för stöd har återkommit för att få närmare förklaringar och detaljer. Eftersom det inte finns några fastställda indikatorer för hur mätningen skall ske, går det inte att undvika att utvärderingarna bli mer eller mindre subjektiva.

2.4. Verksamhetsstöd

Artikel 4 handlar om verksamhetsprogrammets centrala punkt – ekonomiskt stöd till både kostnader för verksamhet och administration inom den utvalda organisationen (detta kallas ibland verksamhetsstöd). Rådfrågningen av de icke-statliga organisationerna visade att man inte önskar ändra på detta till förmån för någon annan stödmodell. Däremot anmodade man kommissionen att snarast ta itu med de byråkratiska förfaranden och stränga kontrollsystem som omger stödbeviljandet, och som inte står i proportion till de summor som det rör sig om. Man vill också att programmet görs förenligt med projektstöd (se 3.1). Kommissionen förespråkar å sin sida en model som skulle innebära att programmet begränsas till att omfatta enbart stödmottagarnas bokförda kostnader. Att ta med projekt eller aktiviteter, där tredje parter är inblandade, skulle kunna ha negativa effekter på rapporteringens öppenhet och tydlighet vad gäller ansvarsskyldighet.

Vissa förändringar av programmet kan knappast undvikas. Om man skall genomföra den föreslagna utvidgningen av programmet så att det även omfattar organisationer i kandidatländerna och Balkan, få till stånd en ökning av budgeten och de begränsade personalresurserna samt införa nya åtgärder till följd av vitboken om en reform av kommissionen, kräver detta ett program som tar hänsyn till dessa aspekter. Ett fast revisionssystem måste också inrättas, vilket betonas i utvärderingen av budgetposten B4-3060 (s. 182-183):

"Det granskade urvalet visade tydligt att de största icke-statliga organisationernas nätverksstruktur eventuellt skulle kunna göra det möjligt att föra vidare medel till andra delar eller nivåer i organisationen. Detta innebär problem för rapporteringens öppenhet och tydlighet vad gäller ansvarsskyldighet. ... Misstag som man i viss mån kan ha overseende med när det gäller mindre organisationer som endast har erhållit stöd en gång under perioden, och som kanske inte känner till EU:s förfaranden, kan definitivt inte ursäktas när det gäller stora organisationer som får stöd varje år och känner till EU:s bidragsbestämmelser. En sträng och öppen redovisning är ännu viktigare för stora stödsummor. För att uppnå detta borde EU kräva bättre garantier vad gäller bestämmelser för redovisningen".

2.5. Sammanhållning, överensstämmelse och komplettering

Artikel 5 handlar om kommissionens skyldighet att säkerställa sammanhållning och överensstämmelse mellan åtgärdsprogrammet och andra gemenskapsprogram och gemenskapsinitiativ, samt säkerställa att dessa kompletterar varandra.

När det gäller urvalsförfarandet (vilket beskrivs i informationspaketet) har kommissionen främst inriktat sig på sammanhållning och överensstämmelse med det femte miljöhandlingsprogrammet och dess övergripande bestämmelser om integration av miljöfrågor i alla verksamhetsområden och principen om delat ansvar (som innebär att alla verksamhetsområden som ger upphov till miljöproblem bör ingå lösningen av desamma). Under perioden 1998-2000 har stöd inom ramen för åtgärdsprogrammet (verksamhetsstöd) endast beviljats till organisationer vars mål överensstämmer med miljöhandlingsprogrammets principer. Dessa organisationer har med andra ord aktivt inriktat sig på miljöhandlingsprogrammets prioriterade områden – tillverkningsindustrin, transport, energi, jordbruk och turism – och aktivt sökt samarbetsmöjligheter med andra aktörer på miljöområdet (lokala och regionala myndigheter, näringsliv och industri, allmänheten, andra icke-statliga organisationer etc.) för att uppnå målet "en hållbar utveckling".

Artikel 5 har emellertid varit ganska svår att följa när det gäller bestämmelsen om att programmen skall komplettera (i motsats till överlappa) varandra. De som söker stöd enligt åtgärdsprogrammet måste visserligen fylla i uppgifter om all annan finansiering från EU på ansökningsblanketten, men det finns ingen central funktion som programsamordnaren kan använda för att eliminera risken för överlappande stöd⁷.

Den självpåtagna regeln om att inte bevilja projektstöd till mottagare av verksamhetsstöd inom ramen för åtgärdsprogrammet (se punkt 3.1) har åtminstone inneburit att GD Miljö inte ger stöd till överlappande verksamhet.

⁷ Kommissionen överväger för närvarande att upprätta en kontraktsdatabas. Detta kan komma att ske under det nya åtgärdsprogrammets löptid.

2.6. Tidsram, budget och beräkning av stödbeloppen

Artikel 6 innehåller bestämmelser om programmets löptid, anslagna medel, andelen för gemenskapens totala bistånd och möjligheten att godkänna oavlönat arbete eller donationer in natura (upp till 10 % av de totala stödberättigande kostnaderna) när organisationernas inkomster och kostnader bestäms.

Innehållet i denna artikel har ägnats mer uppmärksamhet och kommenterats utförligare i svaren från undersökningen än någon annan artikel i rådets beslut. Tillsammans med urvalskriterierna i artikel 1 utgör dessa bestämmelser själva grunden för åtgärdsprogrammet.

2.6.1. Programmets löptid

En överväldigande majoritet av de tillfrågade icke-statliga organisationerna och personerna inom kommissionen efterlyser en förnyelse av programmet. Det finns också starka önskemål om att programmets löptid bör ökas från fyra till åtminstone fem år. Detta skulle förbättra kontinuiteten i organisationernas verksamhet på europeisk nivå, eftersom de skulle ges tillräcklig tid för att planera sina strategiska prioriteringar på medellång och i viss utsträckning lång sikt. Ett beslut om att förlänga programperioden skulle också innebära att man tar hänsyn till den tid och det arbete som krävs inom lagstiftningsprocessen för att genomföra alla delarna av ett nytt program.

- Ett förslag till ett förnyat program med en löptid på fem år (2002-2006) skulle ha den fördelen att det följer nuvarande budget och viktigare politiska avtal som redan har ingåtts inom EU, samt att det omfattar samma tidsperiod som alla fonder för bidrag inför anslutningen.
- Det skulle också ligga i linje med [förslaget om det sjätte miljöhandlingsprogrammet]⁸ där den politiska ramen för de kommande fem till tio åren fastställs.

2.6.1.1. Fleråriga stöd

Att införa ett system som tillåter stöd över flera år har diskuterats både inom och utanför undersökningen. Ett sådant system har ganska många förespråkare både inom de icke-statliga organisationerna och kommissionen. Det skulle innebära besparingar vad gäller tid och kostnader för administration för både kommissionen (och därmed minskade allmänna kostnader för programmets förvaltning) och de icke-statliga organisationerna. Det skulle också innebära bättre kontinuitet. Men det skulle även få andra följder. För ett system för fleråriga stöd krävs en variabel årlig budget eftersom kommissionen skulle vara tvungen att binda upp sig för hela summan det första året. Kommissionen skulle naturligtvis kunna ta fram en två- eller treårig betalningsplan tillsammans med ett förstärkt system för övervakning och utvärdering baserat på interimrapportering. Om kommissionen inte är nöjd med interimrapporterna skulle den kunna avsluta kontraktet och frigöra pengarna, men anslagen skulle gå förlorade.

Samordnaren (GD Miljö) förfogar endast över begränsade medel enligt budgetposten B4-3060. Det rör sig närmare bestämt om 7 miljoner euro per år som ska täcka ett stort antal olika

⁸ Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om Europeiska gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram, Miljö 2010: Vår framtid – vårt val, KOM(2001)31.

informations- och kommunikationsaktiviteter, dvs. inte enbart bidrag till icke-statliga organisationer. Ett system för fleråriga stöd till icke-statliga organisationer med kontrakt på t.ex. två år skulle därför kräva nästan de totala budgetanslagen under B4-3060 under det första genomförandeåret, enbart för att finansiera stöden till de största organisationerna.

2.6.2. Anslagna medel

Det är helt klart att konkurrensen om åtgärdsprogrammets begränsade medel har ökat betydligt under perioden 1998-2000. Under år 2000 tog kommissionen emot 66 ansökningar (motsvarande totalt 8 424 406 euro) jämfört med 1999 då man tog emot 44 ansökningar (5 375 999 euro). Detta innebär en ökning med 50 % av antalet ärenden och med 56,7 % av de begärda medlen. Av de sökande valdes slutligen 18 ut för stöd år 2000, motsvarande 2,56 miljoner euro.

Inte endast konkurrensen, utan även de krav som ställdes på organisationerna under 1998-2000 har ökat. De tillfrågade organisationerna har tagit upp tre huvudområden som stöd för sina krav på en kraftigt ökad budget.

- **Nya styrelseformer i EU.** I kommissionens meddelande om strategiska mål för 2000-2005 "Forma ett nytt Europa" anger man som sin uppgift att främja nya styrelseformer i EU. Kort sagt innebär detta att ge medborgarna mer att säga till om i EU:s beslutsprocess, och att bygga upp nya typer av partnerskap mellan olika beslutsnivåer för att främja effektivitet och öppenhet i institutionernas arbete. I meddelandet slår kommissionen fast att medborgarna inte känner någon delaktighet i de strukturer som styr deras liv. De icke-statliga organisationerna betonar därför att de har en allt viktigare funktion att fylla när det gäller att överbrygga denna klyfta och att hjälpa EU:s institutioner att nå medborgarna – en uppgift som kräver ytterligare medel.
- **EU:s utvidgning.** Alla europeiska miljonätverk har ökat i storlek i samband med att organisationer från kandidatländerna har blivit medlemmar. Behovet av ytterligare aktiviteter och samordning har därför ökat, och kostnaderna kompenseras sällan av de nya medlemmarnas bidrag eftersom många av dem fortfarande förfogar över mycket små medel.
- **Integrationsprocessen.** Att miljöskydd och hållbar utveckling skall integreras i alla politikområden inom EU är ett av EG-fördragets huvudkrav (jfr. Cardiff-processen). Detta innebär i princip att alla icke-statliga miljöorganisationer idag sysslar med frågor som rör nästan alla aspekter av EU:s politik. Organisationerna välkomnar visserligen denna utveckling, men betonar samtidigt att integrationen innebär ett ökat krav på bredare sakkunskap eftersom de nu kontaktas av nästan samtliga generaldirektorat för information. Detta leder till kostnader för både ytterligare personal och förberedelsearbete.

Det nuvarande programmets referensbelopp är 10,6 miljoner euro för hela programperioden (1998-2001). Mot bakgrund av ovanstående – den ökade konkurrensen om medlen, en ökad arbetsbörda för organisationerna och planerna på att de första kandidatländerna skall ansluta sig till EU mellan 2003 och 2005 – kan det bli nödvändigt att öka budgetmedlen som idag uppgår till i genomsnitt 2,65 miljoner euro per år.

2.6.3. Nivån på det totala stödet

Enligt artikel 6 skall gemenskapens totala bistånd i princip inte överstiga 50 % av den sökandes budgeterade verksamhet och administrativa kostnader. De icke-statliga organisationerna har haft problem med denna bestämmelse under perioden 1998-2000. Faktum är att många av dem har haft svårigheter med att få tag på medel för att täcka de återstående 50 procenten.

I ett av svaren i kommissionens undersökning kommenteras orden "i princip". De ger utrymme för tolkning och det bör klargöras när gränsen på 50 % kan överskridas. Ett fall där man anser att taket på 50 % bör tas bort är finansiering av organisationer som deltar i europeiskt standardiseringsarbete eftersom det är svårt att finna ytterligare finansiering för denna typ av verksamhet.

I ett av svaren hänvisar de största icke-statliga organisationerna (G7) till de diskussioner som ägde rum före åtgärdsprogrammets antagande. Man tar upp det faktum att kommissionen och Europaparlamentet var överens om en tak på 60 %, men rådet beslutade sedan enhälligt att sänka det till 50 %.

Samtliga icke-statliga organisationer (däribland G7) vill att man skall försöka höja taket igen till 60, 75 eller till och med 100 %. De som förespråkar 100 % betonar att detta inte skulle innebära att kommissionen är skyldig att ge 100 % stöd till de utvalda organisationerna, men det skulle ge kommissionen möjlighet och skyldighet att se närmare på den faktiska situation som organisationerna befinner sig i och förstå deras möjligheter och begränsningar bättre. Andra organisationer menar att ett tak på 60 % är tillräckligt för att ge mer flexibilitet åt miljögrupper utan att äventyra deras integritet.

En varierbar andel på upp till 100 % skulle teoretiskt sett ha varit möjlig fram till den 13 december 2000⁹. En sådan bidragspolitik skulle med all säkerhet ge upphov till frågor om integritet och oberoende. Man skulle dessutom kunna framhålla att kommissionen, lika gärna som att ge bidrag med 100 %, skulle kunna inleda ett upphandlingsförfarande med detaljerad specifikation av vad den vill ha utfört, och med äganderätt till resultatet. Frågan om oberoende har också tagits upp av den externa konsulten i utvärderingen av budgetposten B4-3060:

"Bärkraften hos de flesta icke-statliga organisationerna är i allmänhet svag. De flesta som erhåller verksamhetsstöd är extremt beroende av EU och får inte mycket från sina medlemmar gentemot vilka de i slutändan borde ha finansiellt ansvar eftersom de förväntas representera dem" (*Utvärdering av budgetposten B4-3060, s. 106*), och

"...finansiering av organisationernas driftkostnader är nödvändig för EU:s beslutsprocess som behöver sakkunskap, informationskanaler, deltagande etc. Men organisationerna får inte under några omständigheter ta detta stöd för givet och tro att det skall fortsätta i evighet. I fortsättningen borde de i allmänhet se till att få mer ekonomiskt oberoende och kräva större bidrag från medlemmarna i nätverket" (*Utvärdering av budgetposten B4-3060, s. 184*).

För att besluta om ett tak för bidragen inom ramen för detta program måste man ta hänsyn till aspekter som t.ex. bidrag in natura (om dessa skall räknas eller inte), överföring av bidrag till

9 Enligt de nya reglerna för internkontroll (åtgärd 78 i vitboken) som antogs den 13 december 2000 måste nu alla bidrag från kommissionen ges med samfinansiering. Bidrag med 100 % är därför inte längre möjligt.

partner eller underleverantörer, samt icke-statliga organisationer i kandidatländerna och Balkan (om dessa skall vara behöriga att söka eller inte).

2.6.4. Bidrag in natura

Frivilligt arbete är kärnan i alla icke-statliga organisationers verksamhet. De tillfrågade organisationerna förespråkar därför att det bibehålls som en av bestämmelserna i det nya programmet. I nuvarande åtgärdsprogram kan oavlönat arbete eller donationer in natura, om de dokumenteras ordentligt, räknas in med upp till 10 % av de totala kostnader som kan omfattas när miljöorganisationernas inkomster och kostnader bestäms. (artikel 6.3 i rådets beslut). Många organisationer skulle gärna se att nivån höjs om möjligt.

"Begränsningen när det gäller oavlönat arbete och donationer in natura är ett handikapp för små, effektiva organisationer, särskilt i sin nuvarande tolkning. Som framgår av fråga 13 i undersökningen är det mycket svårt för organisationer som arbetar på gemenskapsnivå eller europeisk nivå att skaffa lokala eller nationella bidrag, och kommersiell sponsring brukar vara inriktad på lokala frågor. Ett av de få områden där det fortfarande är möjligt att få betydande bidrag är donationer in natura, tillsatt personal, donerad tid etc." (*Svar från en icke-statlig organisation*).

Enligt programsamordnarens finansavdelning är oavlönat arbete och donationer in natura ofta till mer bekymmer än nytta eftersom de är svåra att bedöma och därför inte utgör en sund bas för beräkning av de stödberättigande kostnaderna. Man vill i stället föreslå en mer avgränsad definition av vilka kostnader som kan omfattas och en högre bidragsnivå (se avsnitt 2.6.3).

2.6.5. Programmets förvaltning

I **artikel 7** anges det när ansökningsomgången skall offentliggöras (före den 31 januari varje år, i Europeiska gemenskapernas officiella tidning) och vilken tidsgräns som gäller för kommissionens beslut om vilka organisationer som skall ges bidrag (31 maj).

Samtliga tillfrågade organisationer är överens om att det vore vettigare om kommissionen inledde ansökningsomgången tidigt på hösten det år som *föregår* bidragsåret, och offentliggjorde listan över de utvalda organisationerna före bidragsårets början. Detta skulle innebära att de årliga arbetsprogram som organisationerna presenterar i sina ansökningar faktiskt skulle finansieras genom kommissionens bidrag (i och med att man rättar sig efter kalenderåret). Som det ser ut idag fattar kommissionen inte sitt beslut förrän i slutet av maj vilket i regel innebär att bidragen ges först i augusti eller september det år som omfattas av stödet. Detta kan innebära allvarliga likviditetsproblem för organisationerna.

Programsamordnaren ställer sig också positiv till en sådan anpassning till kalenderåret.

I **artikel 8** anges vilka åtgärder som kommissionen skall vidta för att säkerställa att miljöorganisationernas verksamhet inom ramen för programmet genomförs på ett framgångsrikt sätt. Bland annat måste det finnas ett lämpligt kontrollsystem som gör det möjligt för kommissionen att genomföra kontroller på plats och ger den rätt och skyldighet att återkräva belopp som har använts på ett felaktigt sätt. I artikeln anges också att stödmottagarna är skyldiga att hålla verifikationer som avser utgifter för samfinansierad verksamhet under året tillgängliga under en period av fem år efter den sista utbetalningen.

De tillfrågade organisationerna framhåller att nuvarande system är alltför inriktat på räkenskapsrapporter och kontroller, i stället för på utvärdering av vilka effekter organisationernas verksamhet har. Kontrollsystemet är för stelt och står inte i proportion till

de relativt små stödbelopp som det rör sig om. Organisationerna anser att man bör överväga sätt att minska den administrativa börda som programmets förvaltning innebär för kommissionen.

I detta sammanhang bör det emellertid noteras att åtgärd 81 "Förstärkt roll för generaldirektoratens finansenheter" (Vitboken om en reform av kommissionen, del II, åtgärdsplan) snarare föreskriven en *ökning* än en minskning av systematiska efterhandsutvärderingar:

"En revisionsfunktion skall inrättas vid varje generaldirektorat.... Inom denna funktion skall det göras en oberoende granskning av hur budgeten används av generaldirektoratet och av systemen, programmen och resultaten samt en efterhandskontroll av verksamheten på fältet."

Behovet av förbättrade efterhandsutvärderingar understryks ytterligare av resultaten från utvärderingen av budgetposten B4-3060:

"Efterhandsutvärderingen när det gäller... verksamhetsstöd är fortfarande bristfällig, på grund av tidsbrist. Sådan utvärdering prioriteras för närvarande inte. Samarbetet med de tekniska enheterna borde vara mer systematiskt och skulle kunna förbättras kraftigt" (s. 131).

Artikel 9 innehåller bestämmelser om de åtgärder som kommissionen kan vidta mot en stödmottagare i samband med oegentligheter eller kontraktsbrott. I artikeln fastställs också stödmottagarens skyldighet att betala tillbaka belopp som betalats ut felaktigt.

Under den aktuella perioden 1998-2000 har inga allvarliga oegentligheter upptäckts. Mot bakgrund av efterhandsutvärderingarna (slutrapporter och internrevision) har man anmodat vissa organisationer att betala tillbaka uppdagade överskott eller kostnader som inte berättigar till bidrag. Kommissionen och organisationerna har ibland varit oense om hur man skall beräkna de kostnader som berättigar till stöd. Ofta har problemen rört bidrag in natura (punkt 2.6.4). Stödmottagarna har emellertid alltid betalat tillbaka de återkrävda beloppen på ett korrekt sätt.

Organisationerna har inte kommenterat artikel 9 i någon större utsträckning. En av dem påpekade att kommissionen bör följa anvisningarna för förvaltning av bidrag, enligt vilka stödmottagare kan föra över eventuella överskott med högst 5 % av den totala inkomsten till följande bidragsår.

I artikel 10 fastställs det att kommissionen skall kontrollera all samfinansierad verksamhet. I praktiken sker detta genom att man gör slumpvisa besök till de icke-statliga organisationernas möten, seminarier, konferenser och andra aktiviteter under programperioden för att se om den föreslagna verksamheten verkligen genomförs. Vid kontraktsperiodens utgång måste stödmottagarna dessutom lämna bevis på all verksamhet under perioden. Sådana bevis kan t.ex. utgöras av tidningar, nyhetsbrev, pressmeddelanden, rapporter, böcker, CD-ROM och videokassetter.

"På det hela taget är resultaten från det urval av aktiviteter som har undersökts ganska goda och verksamheten har i allmänhet redovisats väl. Stödmottagarna har i regel genomfört all planerad verksamhet och resultaten av deras arbete framgår tydligt av slutrapporterna" (*Utvärdering av budgetposten B4-3060, s. 104*)

Inom ramen för sitt revisionsprogram utför programsamordnaren även årliga revisioner av icke-statliga organisationers samfinansierade program. Dessa väljs ut slumpvis från listan över stödmottagare.

Varken kommissionen eller de icke-statliga organisationerna har uppgivit att artikel 10 har inneburit några särskilda problem.

I **artikel 11** fastställs det att kommissionen skall offentliggöra vilka organisationer som har valts ut för att få stöd inom ramen för åtgärdsprogrammet. Denna bestämmelse har följts väl under perioden 1998-2000 och resultaten har offentliggjorts både i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och på GD Miljös webbsida. Artikeln har inte föranlett några kommentarer i enkätsvaren, varken från kommissionen eller de tillfrågade organisationerna. Men ett tidigareläggande av ansökningsomgången och kommissionens beslut om vilka organisationer som skall erhålla stöd (som föreslagits i undersökningen) skulle ha som följd att listan över stödmottagare också offentliggörs tidigare, vilket bättre skulle följa kalenderåret.

I **artikel 12** fastställs det att kommissionen skall rapportera till parlamentet och rådet om genomförandet av programmet. Varken kommissionen eller de icke-statliga organisationerna har kommenterat denna bestämmelse i sina svar.

2.6.6. Bilaga - definition av vilken typ av verksamhet som kan omfattas

Vad beträffar **bilagan** framgår det av organisationernas svar att det finns ett mycket starkt önskemål om att den omarbetas eller t.o.m. tas bort helt och hållet. Eftersom det rör sig om en detaljerad och kvantifierad beskrivning av vilken verksamhet som kan omfattas, utgör den en svåränvänd ram för programverksamheten i och med de många överlappningarna. Vid ett muntligt samråd den 16 oktober 2000 förklarade organisationerna att de hade svårigheter med att placera in sin verksamhet i någon av grupperna. De flesta aktiviteterna täcker alla, eller flera, av de angivna prioriteringarna, och bilagan är därför inte till någon hjälp för att ta fram arbetsprogrammet. Det bör även nämnas att bilagan har inneburit samma problem för programsamordnaren vid bedömning av ansökningarna eftersom det har varit nära på omöjligt att mäta den föreslagna verksamheten och placera in den under en viss rubrik.

I kommissionens enkätsvar har det även framhållits att de verksamhetsområden som kan omfattas av stöd bör knyta närmare an till GD Miljös aktuella strategier och prioriteringar.

3. GENOMFÖRANDET I ALLMÄNHET

Det framgår tydligt av undersökningens resultat att endast ett fåtal av artiklarna i det nuvarande beslutet har upplevts som svårbegripliga eller alltför teoretiska. De diskussioner som har förekommit mellan kommissionen och stödmottagarna har rört programsamordnarens tolkning och genomförande av artiklarnas bestämmelser.

3.1. Bristande förenlighet med projektstöd

Vissa av de icke-statliga organisationerna har framfört stark kritik mot den regel som programsamordnaren har infört och som innebär att man inte tar emot ansökningar om projektstöd från organisationer som redan erhåller verksamhetsstöd inom ramen för åtgärdsprogrammet. Programsamordnaren införde regeln "en organisation, en budget" 1998 för att säkra programmets finansiella förvaltning, öka öppenheten och inrätta sig efter budgetkraven. Kommissionens erfarenhet från åren före regelns införande (när verksamhetsstöd fortfarande kunde kombineras med projektstöd) ledde till att man beslutade att be de europeiska miljöorganisationerna att lägga fram *all* sin verksamhet i en budget en gång om året. De kunde därefter inte komma ifråga för projektstöd eller särskilda stöd. Innan man införde regeln hade stöd för olika projekt beviljats utan centralisering av besluten. Detta

ledde till en situation där man inte längre kunde garantera en sund finansiell förvaltning av stöden. Kommissionen riskerade att ge stöd till aktiviteter som överlappade varandra, och dessa farhågor visade sig senare vara motiverade.

Miljöorganisationerna å andra sidan menar att deras bokföringssystem har förbättrats och att det inte finns någon anledning att tro att mottagare av både verksamhetsstöd och projektstöd inte skulle kunna redovisa dessa källor separat på ett korrekt och öppet sätt. De menar att detta redan görs eftersom många organisationer som får stöd inom åtgärdsprogrammet även erhåller stöd från andra generaldirektorat och trots detta klarar av att hålla isär de olika kontona.

De menar också att regeln som innebär att man inte kan erhålla båda typerna av stöd inte ligger i linje med anvisningarna för förvaltning av bidrag. Det är mycket riktigt så att det inte finns någonting där som säger att organisationer som får stöd för att finansiera driftkostnaderna inte kan söka projektstöd.

Det bör dock observeras att åtgärdsprogrammet inte är ett instrument för finansiering av driftkostnader i egentlig mening eftersom det omfattar både löpande kostnader och verksamhet hos stödmottagaren. Det är därför som man använder benämningen verksamhetsstöd (se 2.4).

Anvisningarna innehåller endast minimibestämmelser för bidragsförvaltning vilket gör det möjligt för de enskilda generaldirektoraten att införa strängare krav. Programsamordnaren har därför infört regeln med hänsyn till ovanstående skäl.

I ett litet antal av kommissionens enkätsvar har det framhållits att man skulle vilja ta bort regeln eftersom man anser att den innebär administrativa problem. Det som inträffar är att man för att komma runt regeln låter de nationella medlemmarna i samfinansierade europeiska icke-statliga organisationer ansöka om projektstöd för att komma runt regeln, även om projekten ligger närmare paraplyorganisationens verksamhet än de nationella medlemmarnas, och skulle kunna skötas bättre på europeisk nivå.

3.2. Försenade betalningar

Ett vanligt klagomål från åtgärdsprogrammets stödmottagare gäller försenade betalningar (som inte enbart har att göra med tidpunkten för ansökningsomgången, se avsnitt 2.6.5).

Efter kontraktets utgång måste organisationerna lämna en slutrapport (redovisning för den genomförda verksamheten och kostnader och intäkter under stödperioden). Rapporten skall i regel lämnas senast i slutet av mars. En av orsakerna till att slutbetalningen ibland är sen är att kommissionen får slutrapporterna för föregående år samtidigt som den skall utvärdera stödansökningarna inför nästa år. Kommissionen går grundligt igenom alla slutrapporter för att se om det förekommer avvikelser från det överenskomna kontraktet, och slutbetalningen beror på resultatet av denna utvärdering.

Utvärderingen – som omfattar alla de genomförda programmen, både vad gäller verksamhet och budget – är ganska tidskrävande och många tjänstemän är inblandade. Det stämmer att kommissionen under perioden 1998-2000 inte alltid har kunnat betala ut pengarna inom de 60 dagar som fastställs i kontraktet.

I detta sammanhang bör också nämnas att tidsgränsen för slutrapporterna inte alltid har respekterats av stödmottagarna.

3.3. Överföring av medel

En annan fråga som upplevs som ett problem av de icke-statliga organisationerna är de stränga regler som gäller för ytterligare medel. De som tar emot stöd inom ramen för åtgärdsprogrammet är paraplyorganisationer eller europeiska samordningskontor för flera nationella, regionala och lokala medlemsorganisationer. Dessa medlemmar genomför verksamhet inom ramen för den europeiska organisationens samfinansierade verksamhet. De skaffar sedan ytterligare medel för att finansiera de delar som inte täcks av kommissionens stöd. Om dessa medel inte överförs till ett bankkonto i stödmottagarens namn (dvs. den europeiska organisationen) räknas de inte.

Detta tas emellertid upp i anvisningarna om förvaltning av bidrag under punkt 1.2 om allmänna villkor för avtal om gemenskapsbidrag (del B om finansiella bestämmelser, artikel 7 – bidragsberättigande kostnader): "För att betraktas som bidragsberättigande måste kostnaderna vara faktiska, ha registrerats i bidragsmottagarens bokföring eller skattedokument samt kunna identifieras och verifieras."

4. SAMMANFATTNING

Den erfarenhet som delas av kommissionen och de tillfrågade organisationerna (tidigare och nuvarande stödmottagare) enligt enkätsvaren pekar på att programmet bör förnyas, helst för en period på fem år, med vissa ändringar, t.ex. en utvidgning av den geografiska räckvidden så att icke-statliga organisationer i kandidatländerna och Balkan också omfattas. Hänsyn har tagits till utvärderingen av budgetposten B4-3060 (inom ramen för initiativet SEM 2000) som innehåller en djup analys av stödprogrammets effektivitet och berättigande. Utvärderingens resultat ligger i linje med slutsatserna från denna rapport, nämligen att programmet bör förnyas:

"Den planerade verksamheten har överlag genomförts på ett bra sätt, bortsett från några ofrånkomliga sämre resultat. Det är uppenbart att verksamhetsstödet fyller en viktig funktion eftersom det ger de europeiska icke-statliga organisationerna större möjligheter att delta i och bidra till beslutsprocessen." (*Utvärdering av budgetposten B4-3060, s. 10*)

En förnyelse av åtgärdsprogrammet finner också stöd i [förslaget till ett sjätte miljöhandlingsprogram] där fortsatt stöd till fristående miljöorganisationer i syfte att underlätta deras medverkan i dialogen anges som en prioriterad åtgärd.

Som en del av strategin bakom [förslaget till det sjätte miljöhandlingsprogrammet] ingår att allmänheten skall ges bättre möjligheter att medverka, och man föreslår bland annat en omfattande och bred dialog med berörda parter i samband med beslut på miljöområdet. Man förespråkar även samarbete med icke-statliga miljöorganisationer i kandidatländerna i syfte att öka medvetenheten.

BILAGA I

Åtgärdsprogram för gemenskapen för att främja icke-statliga organisationer som är aktiva främst inom miljöområdet

Rekommendationer för inlämning av förslag

Europeiska kommissionen offentliggjorde en ansökningsomgång för stöd inom ramen för ovanstående program i Europeiska gemenskapernas officiella tidning **C 319 av den 6 november 1999**. Rekommendationerna i detta dokument är avsedda att hjälpa intresserade organisationer med att avgöra om de bör lämna in sin ansökan och med att sammanställa densamma.

1. Innehåll och mål

I enlighet med bestämmelserna i rådets beslut nr 97/872/EG av den 16 december 1997 (se bilaga D) inbjuder kommissionen europeiska icke-statliga organisationer med verksamhet som omfattar alla eller vissa av medlemsstaterna och Europeiska unionens grannländer att lämna in förslag för att erhålla ekonomiskt stöd. Stödet ges för att täcka kostnader som uppstår i samband med genomförandet av verksamheten enligt det årliga arbetsprogrammet (högst tolv månader). Organisationer som ansöker om stöd måste bedriva sin verksamhet på europeisk nivå. Detta innebär att deras struktur och verksamhet i princip skall omfatta flera europeiska länder.

De organisationer som deltar i denna ansökningsomgång kan inte komma ifråga för annan typ av stöd från Generaldirektoratet för miljö.

Ekonomiskt bistånd inom ramen för denna ansökningsomgång får (förutsatt att det finns budgetmedel) ges till verksamhet som är av intresse för gemenskapen, som väsentligt bidrar till att vidareutveckla och genomföra gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning och som följer de principer som ligger till grund för det femte miljöhandlingsprogrammet.

De verksamhetsområden som kan omfattas av ekonomiskt bistånd från gemenskapen anges i bilagan till rådets beslut. Där anges också hur stor del av det sammanlagda stödet som kommer att ges till de olika områdena.

Urvalet kommer att göras med hjälp av de kriterier som anges i meddelandet om ansökningsomgång och med hänsyn till tillgången på budgetmedel. De beslut som fattas för 2001 kommer inte på något sätt innebära något åtagande för kommande år.

2. Behörighetskriterier

De organisationer som ansöker om stöd måste uppfylla följande krav:

- De skall vara oberoende, icke vinstgivande och främst verksamma inom området för miljöskydd samt ha ett miljömål inriktat på allmänhetens bästa.
- De skall vara aktiva på europeisk nivå (dvs. inte endast nationellt).
- De skall ha en administrativ och finansiell förvaltningsstruktur.

- Deras finansiering får inte enbart bestå av stöd från Europeiska unionens institutioner.

3. Urvalskriterier

När förslagen granskas kommer stödmottagarna att väljas ut på grundval av följande kriterier:

- Kostnadseffektivitet.
- Varaktig multiplikatoreffekt på europeisk nivå.
- Effektivt och välavvägt samarbete mellan alla deltagare med avseende på verksamhetsplanering, genomförande av verksamheten och ekonomiskt deltagande.
- Bidrag till en multinationell strategi och i synnerhet till gränsöverskridande samarbete inom unionen och, i tillämpliga fall, samarbete med grannländer.
- Förmåga att främja dialog och samarbete mellan de parter som anges i det femte miljöhandlingsprogrammet, t.ex. icke-statliga organisationer, små och medelstora företag och lokala och regionala myndigheter, som kan leda till varaktiga beteendeändringar hos de berörda parterna.
- Graden av representativitet inom den berörda rörelsen.
- Förmågan att främja ett sektorsövergripande tillvägagångssätt inom miljöområdet.
- Kvaliteten på dialog och samarbete mellan organisationen och dess medlemmar genom regelbundet informationsutbyte.
- Förmågan att genom en realistisk, rimlig och balanserad budget visa att det årliga arbetsprogrammet är finansiellt genomförbart.
- Åtagandet att sprida så mycket information som möjligt om Europeiska unionens miljöpolitik, däribland Europeiska gemenskapernas åtgärdsprogram för miljön och en hållbar utveckling.

4. Finansiella bestämmelser

I bilaga B anges de finansiella bestämmelser som gäller att typ av ekonomiskt bistånd från kommissionens generaldirektorat för miljö. Villkoren bör läsas tillsammans med bestämmelserna i rådets beslut om ett åtgärdsprogram för att främja icke-statliga miljöorganisationer, där det framgår att kommissionen i princip kan finansiera upp till 50 % av den budgeterade verksamheten och de administrativa kostnaderna. De ansökningar som väljs ut kommer att samfinansieras av kommissionen med en viss procentandel av de totala stödberättigande kostnaderna i enlighet med bifogade finansiella bestämmelser (bilaga B).

Dessa bestämmelser kommer att ingå i det avtal som sluts med varje stödmottagare.

De sökande bör särskilt uppmärksamma följande bestämmelse i rådets beslut:

"För att kunna få ett bidrag som överstiger 150 000 ecu måste den icke-statliga organisationens bokföring för de senaste två åren ha godkänts av en godkänd revisor, och bokföringen för den period då bidraget används måste också ha godkänts av en godkänd revisor. För att kunna få ett bidrag som understiger 150 000 ecu måste den icke-statliga organisationen för de senaste två åren ha en bokföringsform som är erkänd av kommissionen, och dess bokföring måste fortsätta att ha denna form under den period då bidraget används."

Detta innebär i praktiken att de sökande måste vara beredda att göra sin bokföring tillgänglig för kommissionen i den begärda formen med mycket kort förvarning om deras ansökan har godkänts för stöd.

5. Inlämning av ansökan

Ansökan måste göras på något av Europeiska unionens officiella språk, helst engelska eller franska, för att underlätta hanteringen av den ansökningsvolym som förväntas. Den måste åtföljas av ett officiellt brev med en uttrycklig begäran om bidrag. Den måste fyllas i på maskin (ej för hand) med hjälp av de formulär som återfinns i bilaga A i detta dokument. Fullständig information om den sökandes bankkonto måste också uppges.

Ansökan bör innehålla en beskrivning av organisationens verksamhet i punkt 2 i bilaga A. Bifoga ett detaljerat och exakt program över organisationens planerade verksamhet för budgetåret 2000. Detta bör omfatta alla aktiviteter, t.ex. deltagande i samordnad verksamhet mellan medlemsorganisationer, årliga möten, åtgärder för information till medlemmarna (nyhetsbrev), utarbetande av rapporter samt publikationer.

Varje aktivitet bör föras upp på ett särskilt blad med en beskrivning av aktiviteten, dess syfte och målgrupp, en preliminär tidsplan och de förväntade resultaten. I samband med sammanställningen av ansökan bör de sökande observera bilagan till rådets beslut. Där framgår det vilka verksamhetsområden som kan omfattas av ekonomiskt bistånd från gemenskapen, och hur stor del av medlen som kommer att ges till varje område.

Det ekonomiskt biståndet kommer endast att beviljas på grundval av arbetsprogrammet för år 2000. Som orientering bör emellertid även en sammanfattning av den verksamhet som har bedrivits under tidigare år bifogas.

6. Inlämning och utvärdering av ansökningar

Ansökningarna måste sändas senast den 17 januari 2000 till följande adress (poststämpelns datum gäller):

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för miljö
Saturnino Munoz Gómez
Enhetschef ENV.5
TRMF 00/74
Rue de la Loi 200
B-1049 Bryssel

Tfn: +32-2-299 93 32

Alla de dokument som ingår i ansökan måste sändas i tre exemplar till ovanstående adress. De bör vara i A4-format.

Den fullständiga ansökan, sammanställd enligt punkt 5 ovan, måste sändas som rekommenderat brev. Hänsyn kommer inte tas till ansökningar som lämnas personligen eller per fax, som är ofullständiga eller otillräckligt detaljerade, eller som lämnas i flera delar.

Urvalsförfarandet omfattar följande steg:

- Kommissionen tar emot ansökan, registrerar den och skickar ett mottagningsbevis till den sökande.
- Kommissionen utvärderar ansökan.
- Det slutliga beslutet formuleras och resultatet meddelas den sökande.

Kommissionens beslut är slutgiltigt.

Hela förfarandet är strikt konfidentiellt. Om kommissionen godkänner ansökan kommer ett enda kontrakt som omfattar all den verksamhet som skall samfinansieras (i euro) att slutas mellan kommissionen och den sökande.

De sökande bör känna till att utvärderingen troligen kommer att ta flera månader på grund av den stora volymen ansökningar som förväntas. Den bör emellertid kunna avslutas den 31 maj 2000. Det stora antalet förväntade ansökningar innebär också att kommissionen måste tillämpa urvalskriterierna mycket strängt och inte godkänna ansökningar som inte är sammanställda enligt specifikationerna ovan. De sökande uppmanas därför att studera all information mycket noga och kontrollera att de uppfyller alla kraven. Utelämnanden eller felaktigheter i ansökan kan göra att den inte beaktas.

- BILAGOR:
 - A. Administrativ information
 - B. Rättsliga och finansiella bestämmelser
 - C. Mall för kontrakt
 - D. Rådets beslut 97/872 AV DEN 16 DECEMBER 1997. Europeiska gemenskapernas officiella tidning L354 30 December 1997.

Styrkande handlingar som skall bifogas stödansökan

Handlingar som alltid måste bifogas stödansökan

- (1) Bilaga A, ifylld (fält som är markerade med fetstil är obligatoriska – ansökningar där dessa uppgifter saknas kommer inte att beaktas).
- (2) Årliga räkenskaper från föregående räkenskapsperiod.
- (3) Officiella stadgar och registreringsintyg.
- (4) Meritförteckningar för de personer som kommer att arbeta inom den verksamhet som stödansökan gäller.
- (5) Verksamhetsrapport för föregående år.
- (6) Officiellt brev med ansökan om stöd.

Handlingar som skall bifogas om de finns

- (1) Förteckning av ledamöterna i styrelsen eller direktionen (namn, titel eller befattning inom organisationen).
- (2) Ett högst två år gammalt revisionsintyg från en auktoriserad revisor.
- (3) Ekonomisk garanti.
- (4) Uppgifter (utöver de uppgifter som skall uppges under punkt 1.5) om projekt som omfattas (eller har omfattats) av stöd från andra internationella organisationer eller medlemsstater i EU.

BILAGA A VERKSAMHETSSTÖD

Standardformulär för ansökan om stöd (bör om möjligt fyllas i antingen på engelska eller franska)

1. Administrativ information om den sökande

1.1. Den sökandes identitet

Företagets namn (fullständigt officiellt namn):

Kortform (i förekommande fall):

Förkortning (i förekommande fall):

Officiellt registreringsnummer (i förekommande fall):¹⁰

Den sökandes rättsliga ställning:

Uppgifter om namn och titel (befattning) på den person som är behörig att ingå rättsligt bindande avtal på organisationens vägnar:

Uppgifter om namn och titel (befattning) på den person som är ansvarig för tekniska frågor:

Organisationens adress:

Gatuadress:

Nummer:

Postnummer:

Ort:

Land:

Tfn:

Fax:

E-post:

Observera: Alla fält som är angivna med fetstil måste fyllas i. Ansökningar som saknar dessa uppgifter kommer inte att beaktas.

¹⁰

Medlemsstaternas godkännande kan utgöra ett alternativ till denna information.

1.2. **Bankuppgifter** (bifoga intyg från redovisningsenhet eller bank, undertecknat av den person som är behörig att ingå juridiskt bindande avtal på organisationens vägnar):

Observera: Bankkontot måste ha öppnats i samma land som organisationens huvudkontor.

Bankens namn:

Gatuadress:

Nummer:

Postnummer:

Ort:

Land:

Bankkoder, bankkontorets nummer etc:

Kontonummer:

Kontoinnehavare:

1.3. **Sammanfattning av organisationens allmänna verksamhet och syften:**

1.4. **Grupp(er) eller företag som har andelar i organisationen (om tillämpligt):**

Fullständigt officiellt namn på varje organisation:

1.5. **Stöd, kontrakt eller gemenskapslån som har erhållits direkt eller indirekt under de tre föregående räkenskapsperioderna från någon av Europeiska gemenskapens institutioner:**

Ange för varje stöd, kontrakt eller lån

- aktuellt gemenskapsprogram,
- projektets titel eller kontraktets referensnummer,
- vilket år stödet, kontraktet eller lånet tilldelades,
- storleken på stöd-, kontrakts- eller lånebeloppet.

1.6. Stödansökningar till de europeiska institutionerna som har gjorts (eller kommer att göras) under innevarande år:

Ange för varje stöd eller kontrakt

- aktuellt gemenskapsprogram,
- projektets benämning,
- storleken på stöd- eller kontraktsbeloppet.

2. Detaljerad beskrivning av den verksamhet som stödansökan gäller (den information som ges här kommer att användas som teknisk bilaga till kontraktet om förslaget godkänns för stöd – all information som är av vikt för verksamhetens genomförande måste anges). *Bör om möjligt skrivas på engelska eller franska.*

2.1. Sammanfattande beskrivning av den verksamhet som stödansökan gäller

Bifoga ett detaljerat och exakt program för organisationens planerade verksamhet för budgetåret 2000. Detta bör omfatta alla aktiviteter, t.ex. deltagande i samordningsverksamhet mellan medlemsorganisationer, årliga möten, åtgärder för information till medlemmarna (nyhetsbrev), utarbetande av rapporter samt publikationer.

Varje aktivitet bör föras upp på ett särskilt blad med en beskrivning av aktiviteten, dess syfte och målgrupp, en preliminär tidsplan och de förväntade resultaten. I samband med sammanställningen av ansökan bör de sökande observera bilagan till rådets beslut. Där framgår det vilka verksamhetsområden som kan omfattas av ekonomiskt bistånd från gemenskapen, och hur stor del av medlen som kommer att ges till varje område. Ange också uppgifter inom verksamheten som planeras att läggas ut på en tredje part (organisation/företag/förening).

2.2. Förväntade resultat av den verksamhet som stödansökan gäller.

Ange mätbara faktorer som kan användas för att utvärdera hur stödet kan bidra till att uppnå de definierade allmänna målen. Ange även målgrupp och metod, samt det slutliga resultat som organisationen kommer att lämna till kommissionen när verksamheten är slutförd.

2.3. Sammanfattande tidsplan för den verksamhet som stödansökan gäller.

Arbetet kommer att starta den (datum)¹¹:

Arbetet kommer att avslutas den (datum)¹²:

Antal månader för att avsluta arbetet (högst 12 månader):

Annan information om verksamhetens tidsplan:

På vilket språk föredrar ni att stödevtalet avfattas?

Engelska ☐ Franska ☐

¹¹

¹²

Arbetets start- och slutdatum bestämmer perioden för bidragsberättigande kostnader.

Kostnader som har uppstått efter detta datum kommer inte att räknas som bidragsberättigande om inte särskilt tillstånd har givits av behörig enhet.

3. Preliminär budget för den verksamhet som stödansökan gäller (denna information kommer att användas i den finansiella bilagan till kontraktet om stödansökan godkänns). *Bör skrivas på engelska eller franska.*

3.1 Sammanfattning av den preliminära budgeten för den verksamhet som stödansökan gäller. En exakt uppdelning av kostnaderna och beräkningsmetoden fastställd med hjälp av nedanstående tabell måste bifogas sammanfattningen. Den preliminära budgeten måste vara balanserad (inkomster = utgifter). Den sökande intygar att alla utgifter som tas upp här är nödvändiga för genomförandet av den verksamhet som stödansökan gäller, och att de verkligen kommer att uppstå och föras upp i organisationens officiella bokföring (artikel 10.1.5 i de allmänna villkoren).			
Del A: Bidragsberättigande utgifter/kostnader	(i euro)	Del B Finansieringsplan	(i euro)
a) Personalkostnader		a) Direkta inkomster från organisationens verksamhet	
b) Kostnader för resor och uppehålle		b) Bidrag från den sökande	
c) Utrustningskostnader (endast avskrivning)		c) Bidrag från andra organisationer (specificeras)	
d) Kostnader för utrustning i form av kapitalvaror och för kontorsmateriel.		d) Bidrag som begärs från kommissionen genom denna stödansökan	
e) Kostnader för kopiering, publicering, översättning och tolkning (även prenumerationer, CD-rom, distribution m.m.)		e) Uppskattning av ränteinkomster från det begärda stödet under verksamhetsperioden	
f) Kostnader för användning av underleverantörer och/eller överföring av medel till samarbetspartner		f) Andra bidrag (om tillämpligt) från kommissionen för samma verksamhet – specificeras	
g) Övriga direkta kostnader om tillämpligt (uppvärmning, belysning, hyra etc. – specificeras)			
TOTALA STÖDBERÄTTIGANDE KOSTNADER TOTALT		TOTALT	
Uppskattning av bidrag in natura (om tillämpligt) ⁴		Uppskattning av bidrag in natura (om tillämpligt) ¹³	
Totalt		Totalt	

¹³ Bidrag som inte ger upphov till fakturor, t.ex. frivilligt arbete eller fritt upplåtande av materiel eller lokaler.

3.2 Uppdelning av de stödberättigande kostnaderna i kategorier

A. Personal (se de bifogade finansiella bestämmelserna, artikel 10.2)

Namn	Befattning	Grad ¹⁴	Lönekostnad per månad ¹⁵	Period (i månader)	Totalt
Totalt I.1					

B. Kostnader för resa och uppehålle:

Resans mål	Rese-kostnader	Hotell-kostnader	Övrigt	Antal dagar	Totalt
Totalt					

C. Kostnader för införskaffning av kapitalvaror (avskrivning)¹⁶ (se artikel 10.2 i de finansiella bestämmelserna)

Typ av utrustning	Kostnad/enhet	Antal	Stödberättigande kostnader (avskrivning)	Totalt
Totalt				

D. Kostnader för införskaffning av kontorsutrustning och kontorsmateriel (om detta inte ingår i de indirekta kostnaderna)

<i>Typ av kostnad</i>	<i>Antal</i>	<i>Kostnad/enhet</i>	<i>Totala kostnader</i>
<i>Totalt</i>			

¹⁴ Fast anställd personal eller personal som har anställts tillfälligt under projektets löptid.

¹⁵ Bruttolön per månad inklusive sociala avgifter och exklusive alla andra kostnader.

¹⁶ Ange vilken metod som har använts för att beräkna avskrivningarna.

E. Kostnader för kopiering, publicering, översättning och tolkning (även prenumerationer, CD-rom, distribution m.m.)

<i>Typ av kostnad</i>	<i>Antal</i>	<i>Kostnad/enhet</i>	<i>Totala kostnader</i>
<i>Totalt</i>			

F. Underleverantörer och/eller överföring av medel till samarbetspartner (artikel 10.2 i de finansiella bestämmelserna)

Ange noggrant följande uppgifter:

- Namn och adress för alla underleverantörer/samarbetspartner¹⁷.
- Vilken typ av uppgifter som kommer att ges till personen/organisationen.
- Beloppet och beräkningsmetoden (detaljerad uppskattning).

TOTALT

G. Övriga direkta kostnader (uppvärmning, belysning, hyra etc. – specificeras)

<i>Typ av kostnad</i>	<i>Antal</i>	<i>Kostnad/enhet</i>	<i>Totala kostnader</i>
<i>Totalt</i>			

TOTALSUMMA

¹⁷ Dessa handlingar måste göra det möjligt för kommissionen att avgöra om kostnaden är bidragsberättigande.

3.3 Uppgifter om eventuella andra finansieringskällor (utöver gemenskapsstöd)

(Ange följande uppgifter för varje företag/förening/organisation)

- Företagets eller organisationens namn (fullständigt officiellt namn):
- Adress:
- Ansvarig person i organisationen (namn, tjänstetitel eller befattning, telefon, fax, e-post):
- Belopp som medfinansiären kommer att bidra med till verksamheten.
- Anmärkningar, ifall det slutliga beslutet om medfinansiering ännu inte har fattats:

Sökandens deklaration:

Jag intygar härmed att informationen i denna ansökning är korrekt

Namn:

Titel eller befattning, företräder:

Tfn:

Fax:

E-post:

Namnsteckning:

Datum:

BILAGA B

Allmänna villkor för Europeiska gemenskapernas bidragsavtal

DEL A - RÄTTSLIGA FRÅGOR OCH ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Artikel 1 - Genomförande

1.1 Bidragsmottagaren skall med förbehåll för force majeure eftersträva att projektet verkligen genomförs på de villkor och det sätt som anges i bilaga I till avtalet.

1.2 Händelser som inte kan förutses eller åtgärdas skall betraktas som force majeure.

Artikel 2 - Ansvar

2.1 Europeiska gemenskaperna får inte under några omständigheter eller av någon orsak anses ansvarig i fall av sådana klagomål som härrör från avtalet och som gäller skada som åsamkas bidragsmottagarens anställda eller egendom under den tid som projektet pågår. Europeiska gemenskaperna kommer därför inte att godta några krav på skadestånd eller återbetalning i samband med sådana klagomål.

2.2 Bidragsmottagaren skall ersätta Europeiska gemenskaperna för skada på grund av projektet eller bristfälligt genomförande av detta, utom i fall av force majeure.

2.3 Bidragsmottagaren skall ensam vara ansvarig gentemot tredje man, även i fråga om alla typer av skada som projektet åsamkat tredje man.

Artikel 3 - Hävning av avtalet

3.1 Bidragsmottagaren får häva avtalet när som helst genom ett formellt skriftligt meddelande två månader i förväg utan någon ersättningsskyldighet.

I så fall har bidragsmottagaren rätt till bidrag endast för den del av projektet som genomförts.

3.2 Kommissionen får häva avtalet, om bidragsmottagaren utan giltig ekonomisk eller teknisk orsak underlåter att fullgöra någon av skyldigheterna i avtalet och fortfarande inte gjort detta en månad efter att ha mottagit ett rekommenderat brev med krav därom.

I så fall skall kommissionen endast stå för bidragsmottagarens faktiska kostnader fram till tidpunkten för hävningen och inte för några kostnader som rör kontrakt som redan ingåtts, men som är avsedda att genomföras senare än den dag då avtalet hävs.

3.3 Kommissionen får häva avtalet utan att meddela detta och utan någon som helst ersättningsskyldighet om bidragsmottagaren

försätts i konkurs, träder i likvidation eller är föremål för ett liknande förfarande,

lämnar felaktiga eller ofullständiga uppgifter för att erhålla det bidrag som avses i avtalet.

I så fall har kommissionen rätt att kräva återbetalning av hela eller en del av det belopp som redan har utbetalats enligt avtalet.

3.4 Hävning av avtalet på grund av ekonomiska oegentligheter skall inte utesluta andra administrativa åtgärder och påföljder som kan komma att påföras i enlighet med rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

Artikel 4 - Sekretess

Kommissionen och bidragsmottagaren förbinder sig att iaktta sekretess i fråga om sådana dokument och uppgifter samt

annat material som de mottagit i förtroende och vars yppande kan skada den andra parten.

Artikel 5 - Offentliggörande

5.1 Om inte kommissionen begär annat skall bidragsmottagaren alltid då den utannonserar eller offentliggör projektet, även på konferenser och seminarier, nämna att Europeiska gemenskaperna deltar i finansieringen av projektet.

Varje gång bidragsmottagaren utannonserar eller offentliggör projektet måste det oberoende av form och medium, inbegripet Internet, framgå att det är fråga om upphovsmannens synpunkt och att kommissionen inte ansvarar för eventuell användning av den utannonserade eller offentliggjorda informationen.

5.2 Kommissionen får offentliggöra följande information i vilken form och i vilket medium som helst, inbegripet Internet:

- Namnet på bidragsmottagaren, utom om detta kan äventyra bidragsmottagarens säkerhet.
- Syftet med bidraget.
- Bidragsbeloppet och dess andel av totalkostnaden för projektet.
- Platsen där projektet genomförs.
- Om åtgärden har offentliggjorts tidigare.

Artikel 6 - Äganderätt/användning av resultat

6.1 Om inte annat bestäms i avtalet eller tillhörande bilagor skall rättsinnehav, inbegripet industriell och immateriell äganderätt till projektresultatet samt rapporter och andra dokument som har att göra med

projektet tillfalla bidragsmottagaren.

6.2 Trots bestämmelserna i punkt 1 skall bidragsmottagaren ge kommissionen rätt att fritt använda projektresultatet på det sätt som kommissionen finner lämpligt, om inte annat följer av överenskommelser om sekretess dem emellan eller av redan existerande industriell och immateriell äganderätt.

Artikel 7 - Utvärdering av projektet

När kommissionen genomför en utvärdering medan projektet pågår eller när det avslutats skall bidragsmottagaren förse kommissionen och/eller de personer som kommissionen utsett med de dokument eller de uppgifter som behövs för en sådan utvärdering.

Artikel 8 - Ändring av avtalet

8.1 Varje ändring av avtalet, inbegripet bilagorna, skall göras genom ett skriftligt avtal som skall ingås på samma sätt som det ursprungliga avtalet. Parterna skall inte vara bundna av muntliga överenskommelser i detta avseende.

8.2 Om ändringen inte påverkar projektets grundläggande syfte och om de ekonomiska följderna begränsas till en överföring mellan två budgetposter som medför en ökning med högst 10 % av en budgetpost som avser bidragsberättigande kostnader får bidragsmottagaren genomföra ändringen och skall informera kommissionen om detta utan dröjsmål.

8.3 Eventuella överföringar mellan budgetrubriker på mer än 10 % av beloppet under den rubrik till vilken överföringen görs skall föregås av ett skriftligt tillstånd från kommissionen.

Artikel 9 - Behörighet

Bidragsmottagaren får väcka talan mot beslut som kommissionen fattat om tillämpningen eller tolkningen av bestämmelserna i avtalet, inbegripet bilagorna, vid Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt eller, i fråga om överklagande, vid Europeiska gemenskapernas domstol.

DEL B - FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 10 - Bidragsberättigande kostnader

10.1 Kostnader för projektet kan anses vara bidragsberättigande om de uppfyller följande kriterier:

- De skall vara direkt knutna till avtalsföremålet och omfattas av avtalet (bilaga III).
- De skall vara nödvändiga för genomförandet av det projekt som avtalet gäller,
- De skall vara skäliga och följa principerna för sund ekonomisk förvaltning, särskilt de som gäller prisvärdhet och kostnadseffektivitet.
- De skall ha uppstått under projektets gång enligt definitionen i avtalet.
- De skall vara faktiska kostnader, ha registrerats i bidragsmottagarens bokföring eller skattedokument samt kunna identifieras och verifieras.

10.2 Följande direkta kostnader kan vara bidragsberättigande:

- Personalkostnader motsvarande faktiskt lön plus sociala avgifter (och andra kostnader som ingår i lönekostnaderna), förutom personalutgifter, kontorsutgifter och andra indirekta administrativa utgifter som skall tas upp som indirekta kostnader. Personalen skall föra upp den tid som läggs ned på projektet på tidrapporter under hela projektperioden. Rapporterna skall

skrivas på minst en gång i månaden av projektledaren.

- Kostnader för resa och uppehålle enligt de taxor och villkor som normalt sett används av bidragsmottagaren.
- Kostnader för förvärv av utrustning (ny eller begagnad), under förutsättning att dessa kostnader motsvarar gängse marknadspriser och att värdet avskrivs i enlighet med de skatte- och bokföringsregler som är tillämpliga för bidragsmottagaren. Kommissionen kan beakta endast den del av avskrivningen som sker under den tid som projektet pågår, om inte det inköpta är av sådan art och/eller har en sådan användning att detta motiverar en annorlunda behandling från kommissionens sida.
- Kostnader för konsumtionsvaror och proviant (i den mån dessa är identifierbara och inte hänförs till en annan budgetpost i avtalet).
- Utgifter för underleverantörsavtal, under förutsättning att kommissionen i förväg har givit ett skriftligt tillstånd till sådana avtal. I så fall skall bidragsmottagaren se till att de avtalsvillkor som gäller denne även gäller underleverantören.
- Kostnader som direkt har att göra med skyldigheter enligt avtalet (spridning av information, särskild utvärdering av projektet, översättning, mångfaldigande, osv.), i förekommande fall inklusive kostnader för finansiella tjänster (i synnerhet kostnader för ekonomiska garantier), men exklusive kursrisker såvida inget annat uttryckligen bestäms i avtalet.
- En reserv för oförutsedda utgifter på högst 5 % av de bidragsberättigande direkta kostnaderna.

10.3 Generellt sett skall bidrag ges för indirekta kostnader motsvarande en fast procentsats av totalbeloppet för de bidragsberättigande direkta kostnaderna.

- Indirekta kostnader skall berättiga till bidrag under förutsättning att de inte

inbegriper kostnader som hänför sig till en annan budgetpost i avtalet.

- Indirekta kostnader skall inte berättiga till bidrag om avtalet om bidrag gäller finansiering av ett projekt som genomförs av ett organ som redan får stöd för sin verksamhet från kommissionen.

10.4 Följande kostnader berättigar inte till bidrag:

- Anläggningstillgångar.
- Avsättningar för framtida förluster eller skulder.
- Skuldräntor.
- Skulder.
- Osäkra fordringar.
- Valutakursförluster, utom då det i avtalet uttryckligen föreskrivs att de kan vara bidragsberättigande.
- Bidrag in natura. Sådana bidrag kan dock beaktas när högsta möjliga bidragsbelopp fastställs.
- Överdrivna eller ogenomtänkta kostnader.
- Kostnader för resor och uppehålle eller någon form av avlöning till fast personal anställd inom de europeiska institutionerna.
- Kostnader som uppkommer före eller efter den överenskomna perioden.
- Lön till offentliganställd personal.

Artikel 11 - Kostnadsredovisning och återbetalning

11.1 Bidragsmottagaren skall inom den överenskomna tiden lägga fram en slutredovisning av alla kostnader och intäkter som faktiskt har uppstått under projektperioden, tillsammans med en fullständig förteckning över de styrkande handlingar som har använts som underlag. Dessa handlingar måste skrivas på av bidragsmottagarens

bemyndigade företrädare.

Bidragsmottagaren behöver endast inlämna interimsredovisningar för bidragsberättigande kostnader om avtalet innehåller en uttrycklig bestämmelse om detta.

11.2 Kommissionen skall på grundval av en granskning av slutredovisningen och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13 i denna bilaga betala ut återstoden av bidraget i enlighet med avtalet. Det totalbelopp som kommissionen betalar till bidragsmottagaren får under inga omständigheter överstiga det maximala bidragsbelopp som fastställs i avtalet, även om de totala faktiska kostnaderna överstiger den preliminära totalbudgeten i bilaga III till avtalet.

11.3 Kommissionens maximalbelopp skall minskas proportionellt om det jämfört med avtalets beräknade totalbudget visar sig vid genomgången av slutredovisningen att

- bidragsmottagaren erhållit ränta på den del av bidraget som utbetalats som förskott,
- de sammanlagda intäkterna överstiger de sammanlagda utgifterna,
- de intäkter som projektet gett upphov till överstiger de sammanlagda intäkterna i den preliminära budgeten,
- de bidragsberättigande faktiska kostnaderna understiger kostnaderna i den preliminära budgeten.

11.4 Kommissionens bidragsbelopp skall minskas genom

- avdrag från den del av bidraget som återstår att betala när projektet avslutats,
- krav på återbetalning av överskjutande belopp som utbetalats till bidragsmottagaren, om det sammanlagda belopp som kommissionen redan utbetalat överstiger det slutbelopp som skall

betalas.

Artikel 12 - Dröjsmålsränta

12.1 Kommissionen förbinder sig att göra utbetalningar enligt detta avtal inom 60 dagar räknat från och med den dag då betalningsskyldigheten inträffar till och med den dag då kommissionens konto debiteras.

12.2 När som helst under den period på 60 dagar som följer på den dag då betalningsskyldigheten inträffar får kommissionen tillfälligt avbryta betalningsperioden genom att meddela bidragsmottagaren att begäran om utbetalning inte kan godkännas, antingen på grund av att fordringen inte förfallit till betalning, att nödvändiga verifikationer saknas eller att kommissionen anser ytterligare kontroller nödvändiga. Perioden på 60 dagar skall åter börja löpa den dag då en korrekt begäran om utbetalning registreras.

12.3 När den tidsfrist som avses i punkt 1 löper ut får bidragsmottagaren, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, begära dröjsmålsränta enligt den räntesats som Europeiska monetära institutet tillämpar på sina transaktioner i euro med tillägg av en och en halv procentenhet, dock senast inom två månader efter den dag då den försenade betalningen mottogs.

Artikel 13 - Teknisk kontroll och ekonomistyrning

13.1 Bidragsmottagaren åtar sig att ge anställda vid kommissionen och de personer som kommissionen befullmäktigat behövligt tillträde till de platser och lokaler där projektet genomförs och tillgång till samtliga dokument som gäller den tekniska och ekonomiska förvaltningen av projektet. När personer bemyndigade av

kommissionen skall ges tillträde får de underkastas sekretessåtgärder, om vilka överenskommelse skall träffas mellan kommissionen och stödmottagaren.

13.2 Bidragsmottagaren godtar att kommissionen och Europeiska gemenskapernas revisionsrätt utför kontroller av hur bidraget används både under den tid som projektet pågår och fem år efter det att projektet avslutats i enlighet med gällande lydelse av budgetförordningen av den 21 december 1977 för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

13.3 Bidragsmottagaren åtar sig att se till att eventuella underleverantörer också godtar samma förpliktelse.

13.4 Kontroller som utförs av kommissionen eller Europeiska gemenskapernas revisionsrätt kan göras mot bakgrund av dokumentation eller på plats. De skall utgöras av en genomgång av räkenskaperna och alla handlingar som styrker verksamhetens utgifter.

Artikel 14 - Återbetalning av bidraget

14.1 I de fall som avses i artiklarna 3.1, 3.2 och 11 i denna bilaga åtar sig bidragsmottagaren att till kommissionen återbetala den del av det utbetalda bidraget som överstiger de faktiska bidragsberättigande kostnaderna för projektet. Återbetalningen skall ske på det sätt och inom den tidsfrist som kommissionen bestämmer.

14.2 Om avtalet hävs med stöd av artikel 3.3 i denna bilaga får kommissionen kräva att hela eller en del av det belopp som betalats till bidragsmottagaren återbetalas. Kommissionen skall bestämma sättet och betalningsfristerna för en sådan fullständig eller partiell återbetalning.

14.3 Om bidragsmottagaren inte återbetalar dessa belopp inom den tidsfrist som kommissionen bestämt, får kommissionen höja de belopp som skall återbetalas genom att lägga till dröjsmålsränta enligt den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina transaktioner i euro med tillägg av en och en halv procentenhet.

14.4 Om det ingår bankavgifter i en återbetalning av belopp till kommissionen skall bidragsmottagaren helt stå för dessa.

14.5 Ett beslut om återvinning som fattats av kommissionen och som sänts till en bidragsmottagare, som är skyldig kommissionen en återbetalning, skall vara verkställbart i den mening som avses i artikel 192 i EG-fördraget, artikel 92 i EKSG-fördraget och artikel 164 i Euratomfördraget.

14.6 Belopp som skall återbetalas till kommissionen får kvittas mot belopp som skall betalas till bidragsmottagaren, oavsett budgetrubrik i EG:s budget.

1.2 Ekonomisk garanti

(Vid tillämpning av alternativen 1 eller 2 i artikel 4.1 i stöдавtalet kommer GD XIX att foga in standardiserade garantibrev här, enligt överenskommelse med Rättstjänsten och GD Ekonomistyrning.)

BILAGA C

AVTAL AVSEENDE BIDRAG

mellan

Europeiska gemenskapen/Europeiska atomenergigemenskapen/Europeiska kol- och stålgemenskapen (gemenskapen), företrädda av Europeiska gemenskapernas kommission (**kommissionen**), som själv företräds av

å ena sidan och

[bidragsmottagarens fullständiga officiella namn] [förkortning] med säte i (adress [sätet för företag och sammanslutningar, huvudkontoret för offentliga organ och universitet], och i förekommande fall momsregistreringsnummer och officiellt registreringsnummer),

(nedan benämnd "bidragsmottagaren"), företrädd av (undertecknarens namn och ställning [om det gäller juridiska personer, den person som är behörig att företräda det bidragsmottagande organet med bindande verkan gentemot tredje man; personen kan vara ordförande, generaldirektör, rektor eller chef för administrativ eller ekonomisk avdelning]),

å andra sidan,

har enats om följande:

Artikel 1 - Avtalsföremål

1.1 Kommissionen har beslutat bevilja bidrag enligt villkoren i detta avtal och tillhörande bilagor för en åtgärd med följande namn: [.....](nedan benämnd "åtgärden").
Bidragsmottagaren förklarar sig härmed ha tagit del av och godtagit dessa villkor.

1.2 Bidragsmottagaren tar emot bidraget och åtar sig ansvaret för att projektet genomförs.

En utförlig beskrivning av projektet återfinns i bilaga I, som utgör en integrerande del av detta avtal.

1.3 Åtgärden skall huvudsakligen genomföras i [.....]

Artikel 2 - Löptid

2.1 Åtgärden skall pågå i [ange antal] månad(er) räknat från [första dagen i [månaden] som följer på det att den sista av de två parterna undertecknat avtalet eller *ange datum*] (nedan kallat "startdatum").

2.2 Avtalet skall upphöra att gälla den [ange datum] (nedan kallat "slutdatum").

2.3 För kontrollsyften åtar sig bidragsmottagaren att spara alla handlingar som styrker utbetalningar som har gjorts enligt detta avtal under en period på fem år.

Artikel 3 - Finansiering av projektet

3.1 De bidragsberättigande faktiska kostnader som skall betalas direkt av bidragsmottagaren uppskattas till []euro. En detaljerad budget för verksamheten återfinns i bilaga III som utgör en integrerande del av detta avtal. Budgeten omfattar endast de kostnader som kan komma i fråga för gemenskapsstöd enligt bilaga II. [En fast procentsats på [högst] 7 % av de sammanlagda bidragsberättigande direkta kostnaderna skall räknas som bidragsberättigande indirekta kostnader.]¹⁸ [Villkoren återfinns i artikel 10.3 i bilaga II.]

- Totalkostnaden för åtgärden omfattar inte bidragsmottagarens bidrag in natura, vilka anges separat i bilaga III.
- [Eftersom kommissionen likväl beaktar sådana bidrag när den bestämmer nivån på bidraget till åtgärden, åtar sig bidragsmottagaren att redovisa dessa bidrag enligt villkoren i detta avtal. Om detta åtagande inte fullgörs kan avtalet hävas i enlighet med artikel 3 i bilaga II.]¹⁹

3.2 Kommissionen skall bistå med ett högsta belopp på []euro, motsvarande [] % av de bidragsberättigande faktiska kostnaderna (se artikel 3.3).

3.3 Om de faktiska kostnaderna efter åtgärdens avslutande visar sig vara lägre än den beräknade totalkostnaden enligt punkt 1, kommer kommissionens bidrag att sänkas till ett belopp som beräknas genom att tillämpa den ovan nämnda procentsatsen på de faktiska kostnaderna. Bidragsmottagaren åtar sig att till kommissionen återbetala en del av bidraget, om de belopp som redan betalats ut överstiger beloppet i fråga.

3.4 Bidragsmottagaren godtar att bidraget under inga omständigheter får ge upphov till vinst och att det måste begränsas till det belopp som behövs för att balansera projektets intäkter mot dess utgifter.

3.5 Bidragsmottagaren godtar att bidraget inte innebär ett anspråk på kommissionen. Det kan därför inte på något sätt överlåtas till ett annat organ eller överföras till en tredje part.

Artikel 4 - Utbetalning

4.1 Kommissionen utbetalar bidraget till bidragsmottagaren enligt följande:

- Ett belopp på.....euro [... % av det belopp som nämns i artikel 3.2] som ett förskott inom 60 dagar efter mottagande och godkännande av detta undertecknade avtal, och efter mottagande av en begäran om utbetalning [samt en ekonomisk säkerhet på ett lika stort belopp].
- Ett belopp på.....euro [... % av det belopp som nämns i artikel 3.2] inom 60 dagar efter det att kommissionen tagit emot och godkänt en interimrapport [och en preliminär ekonomisk redogörelse avseende åtgärden] och en begäran om utbetalning.
- Återstoden inom 60 dagar efter mottagande och godkännande av de handlingar som avses i punkt 5 och **en begäran om slutbetalning.**

4.2 Betalningar från kommissionen skall göras på bidragsmottagarens bankkonto:

- [*ange bidragsmottagarens bankuppgifter*]

¹⁸ Standardklausul för allmänna omkostnader.

¹⁹ Detta stycke skall infogas om den sökande ger bidrag in natura.

4.3 Kommissionen utför sina betalningar i euro. Faktiska kostnader uttryckta i en nationell valuta skall räknas om till euro enligt den kurs som offentliggjorts i C-serien till Europeiska gemenskapernas officiella tidning gällande den första vardagen i utbetalningsmånaden.

- Kursförluster täcks inte av detta avtal, och bidragsmottagaren skall själv stå för sådana förluster.

Artikel 5 - Rapporter och andra dokument

Bidragsmottagaren åtar sig att efter åtgärdens avslutande förse kommissionen med följande inom tre månader efter det datum som anges i artikel 2.2 i detta avtal:

- En styrkt kopia av den slutliga uppställningen över utgifter och intäkter som faktiskt har uppstått i samband med verksamheten, presenterade i samma form som den första uppskattningen, samt en fullständig lista över de styrkande handlingar som har använts för uppställningen. Dessa handlingar måste skrivas på av bidragsmottagarens bemyndigade företrädare.
- tre exemplar (däribland minst en utskriven på papper) av slutrapporten om hur ovanstående bidrag har använts.

Artikel 6 - Allmänna administrativa bestämmelser

All information som rör detta avtal skall tillhandahållas skriftligen och sändas till följande adresser:

På **kommissionens** vägnar

Europeiska kommissionen
Generaldirektorat [...]

Att:

[Adress]

På **bidragsmottagarens** vägnar

[..]

Artikel 7 - Slutbestämmelser

7.1 Följande dokument bifogas detta avtal och utgör en integrerande del av det:

- Bilaga I: Beskrivning av åtgärden
- Bilaga II: Allmänna villkor för Europeiska gemenskapernas bidragsavtal
- Bilaga III: Budget för åtgärden

7.2 Om bestämmelserna i bilagorna och i avtalet inte stämmer överens med varandra skall bestämmelserna i avtalet gälla. Bilaga II har företräde framför övriga bilagor.

Artikel 8 - Särskilda villkor för detta projekt

Som ett undantag från bestämmelserna i artikel 15.3 i de allmänna villkoren för Europeiska gemenskapens bidragsavtal skall indirekta kostnader/allmänna omkostnader betraktas som helt bidragsberättigande.

Upprättat i Bryssel i två exemplar den

På **bidragsmottagarens** vägnar

På **kommissionens** vägnar

[namnet på den rättslige företrädare som nämns på första sidan]

[namnet på tjänsteman med fullmakt att godkänna avtalet]

[namnteckning]

[namnteckning]

[datum]

BILAGA II

Ändring av åtgärdsprogrammet för att främja icke-statliga miljöorganisationer

Allmänna kommentarer från

BirdLife International (Europakontoret)

Climate Network Europe

Europeiska miljöorganisationernas sekretariat

European Federation for Transport and Environment

Jordens vänner Europa

International Friends of Nature

Världsnaturfonden (Europeiska policykontoret)

Bryssel, oktober 2000

Bidrag till gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning

Gruppen Green-8 (BirdLife, CNE, EEB, FoEE, Greenpeace, NFI, T&E, WWF) har varit aktiv inom flera olika politikområden för att vidareutveckla och genomföra gemenskapens miljöpolitik och miljölagstiftning. Det rör sig bl.a. om följande områden:²⁰

Aktiviteter

- Att höja medvetenheten hos EU:s beslutsfattare (kommissionen, Europaparlamentet och rådet)
- Att höja medvetenheten hos interna nät och samarbetspartner (icke-statliga organisationer och organisationer inom det civila samhället)
- Analys och bistånd med sakkunskap till EU:s institutioner
- Representation till EU:s institutioner
- Samordning och utarbetande av strategiförslag
- Identifiering av viktiga politiska frågor
- Information till de interna näten om EU:s viktigaste politikområden och deras utveckling

²⁰ Listan är bara översiktlig och inte på något sätt fullständig. Den skulle vara betydligt längre om alla miljönäts eller miljögruppers aktiviteter skulle tas upp.

Områden

Handel, ekonomi och miljö

- Effekter av gemenskapens handelspolitik och EU:s regionala handelsavtal på den hållbara utvecklingen i utvecklingsländerna med tanke på hållbar förvaltning av naturresurserna.
- Definition och främjande av strategiska miljöbedömningar i samband med genomförandet av EG:s handelspolitik.
- Engagemang i samarbetet mellan Europa och Medelhavsområdet samt frihandelsområdet i Medelhavsområdet (MFTZ): civilt forum (Stuttgart) och utfrågning i parlamentet.
- Bidrag till kommissionens initiativ, kontaktgrupp med GD Handel.
- WTO: Handel och miljö.
- Meddelande om miljö och sysselsättning.
- EU:s sysselsättningsstrategi.

EU:s biståndspolitik och yttre förbindelser

- Meddelande om en ny gemenskapspolitik för bistånd.
- Integration av miljöfrågor i gemenskapens biståndssamarbete, relationer nord-syd.
- Meddelande om integration av miljöfrågor i gemenskapens biståndspolitik.

- Meddelande om bevarande av de tropiska regnskogarna i utvecklingsländerna.
- Meddelande om klimatförändringar i utvecklingsländerna.
- Meddelande om sammanhållning.
- Främjande av gemenskapens politik för biståndssamarbete.
- Deltagande i samarbete mellan icke-statliga organisationer inom olika sektorer för samordning av gemenskapens meddelande om partnerskap med icke-statliga organisationer.
- Deltagande i gemenskapens arbetsgrupp för bidragsförvaltning under ledning av generalsekretariatet.
- Rio+10-konferensen: Gemensamt initiativ mellan EPE, European Movement, UNEP, ETUC, GLOBE, ICDA, ICLEI och WBCSD.
- Samarbete med icke-statliga biståndsorganisationer inom arbetsgruppen vid rådet (bistånd).
- Intern samordning av strategiarbetet i samband med EU:s biståndspolitik.
- Stabilitetspakten för Balkan (regional återuppbyggnadsplan).

Medelhavspolitik

- Samarbete mellan Europa och Medelhavsområdet.
- SMAP: Utvärdering och förslag för att stärka dess miljökomponenter.
- Integration av miljöfrågor i det strategiska samarbetet mellan Europa och Medelhavsområdet.

- Effekter av EU:s utländska direktinvesteringar.
- Intern samordning av strategiarbetet inom Medelhavsområdet.
- Övervakning av utvecklingen inom frihandelsområdet i Medelhavsområdet.

Vatten

- EU:s sötvattenspolitik.
- Miljövänligare EU-stöd till hydrologiska projekt inom medlemsstaterna och länderna i Central- och Östeuropa.
- Ramdirektivet för vatten: antagande och genomförande.
- Främjande av prissättning på vatten.
- Meddelande om prissättning på vatten (bidrag till gemenskapskonferensen och EU-debatten, diskussionsunderlag).
- Kommissionens förslag till en förteckning över prioriterade ämnen och urval av prioriterade farliga ämnen.
- Gruvavfall/förvaltning av gruvavfall och dess konsekvenser för sötvattensmiljön.
- Skydd och klok användning av våtmarksområden.
- Anordnande av seminarier om EU:s sötvattenspolitik och genomförandet av ramdirektivet för vatten.
- Intern samordning av strategiarbetet i samband med en europeisk sötvattenspolitik.

Livsmiljöer, biologisk mångfald och bioteknik.

- Främjande av genomförandet av direktivet om livsmiljöer.
- Främjande av upprättandet av det ekologiska nätet Natura 2000.
- Observatör i den vetenskapliga livsmiljöarbetsgruppen.
- Sekretariat vid det europeiska forumet för livsmiljöer (internationella icke-statliga skyddsorganisationer).
- Genomförande av gemenskapens naturskyddslagstiftning i länderna i Central- och Östeuropa.
- Gemenskapens åtgärdsprogram för biologisk mångfald (naturtillgångar).
- Europeiska miljöbyråns och det europeiska ämnescentrets roll när det gäller naturskydd.
- Miljöansvar.
- Intern samordning av strategiarbetet vad gäller arter och livsmiljöer.
- Översyn av direktiv 90/220 om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.
- Publikationen "Viktiga fågelområden"

Jordbruk och markanvändning

- Omarbetning av den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Agenda 2000.
- Ömsesidig överensstämmelse (förordning 1259/1999 om gemensamma bestämmelser).

- Förordning 1257/1999 om utveckling av landsbygden.
- Integrerad hållbar utveckling för landsbygden.
- Principer för en hållbar utveckling för landsbygden.
- Omarbetning av den gemensamma jordbrukspolitiken 2006.
- Jordbruk och handel (WTO).
- Kompetensuppbyggnad i länderna i Central- och Östeuropa och Medelhavsområdet när det gäller EU:s politik för jordbruk och landsbygdsutveckling.
- En starkare ställning på dagordningen för urban och regional utvecklingsplanering.
- Intern samordning av strategiarbetet på jordbruksområdet.
- Deltagande i GD Jordbruks rådgivande kommittéer.

Skogar

- Diskussioner inom EU om skogscertifiering.
- Gemenskapens förordning om utveckling av landsbygden (skog).
- Översyn av gemenskapens förordningar om skogsbränder och luftföroreningar.
- Utvidgningspolitikens inverkan på skogarna.
- Miljömärkning (mjukpapper och möbler).
- Förordningen om offentlig upphandling.

- Gemenskapens åtgärdsplan för biologisk mångfald för genomförande av konventionen om biologisk mångfald och skog.
- Europaomfattande process (Helsingfors-processen).
- Skyddade skogsområden (Natura 2000).
- Klimatförändringar och skog (förhandlingar om kolsänkor).
- Övervakning av genomförandet av EU:s skogspolitik.
- EU:s rådgivande kommitté för skog och kork.
- Kommittén för skogsbaserad industri (GD Näringsliv).
- Samordning av de europeiska icke-statliga skogsorganisationerna.

Fiske

- Integration av miljöpolitiken i den gemensamma fiskepolitiken.
- Översyn av den gemensamma fiskepolitiken (skatter, kvoter etc.).
- Åtgärdsplan för biologisk mångfald (fiske).
- Omarbetning av fiskestödet, bl.a. bränsleskatt och statligt stöd.
- Förordningen om fonden för fiskets utveckling.
- Utvärdering av arbetsprogrammen för genomförandet av fonden för fiskets utveckling.
- Tillgång till information om stöd: öppenhet.
- Omarbetning av stöden från FAO, OECD och WTO.

- Intern samordning av strategiarbetet i samband med marina frågor och fiskefrågor.

Klimatförändringar och energi

- Främjande av kombinerad kraftvärmeproduktion, den mest effektiva och miljövänliga av alla traditionella tekniker för kraftproduktion.
- Stöd till kommissionens vitbok om förnybara energikällor.
- Monti-direktivet om minimibeskattningsnivåer för energiprodukter.
- Främjande av överenskommelsen om ett direktiv om förnybar energi med målet att fördubbla de förnybara energikällornas andel till år 2010.
- Utarbetande av en Europaomfattande politik för att minska energiförbrukningen i samband med uppvärmning av bostäder och kontor.
- Förbättrad energieffektivitet och minskade växthusgasutsläpp efter Kyoto inom vissa sektorer i europeiska länder (inte endast EU) tillsammans med universitetet i Utrecht och Fraunhofer-institutet.
- Främjande av bränsleceller både inom transportsektorn och inom sektorn för el- (och värme-) produktion.
- Främjande av el från solvärme som komplement till decentraliserad teknik för solceller.
- Deltagande i globala partnerskap inom transportsektorn – masstillverkning av bilar med en

högsta bränsleförbrukning på 3 liter per 100 km.

- Främjande av "ren energi"-märkning grundad på certifiering av tredje part.
- Grön el och senare gröna energiprodukter.
- Främjande av klimatförändringspolitiken i utvecklingsländerna.
- GD Transport och Energis rådgivande energikommitté.
- Arbetsgrupper inom det europeiska programmet för klimatförändringar (närvaro vid mötena och samordning av de icke-statliga organisationernas deltagande).
- Grönbok om ett EU-program för handel med utsläppsrätter.
- Direktiv om förnybara energikällor på den inre marknaden för el.
- Meddelande om ett åtgärdsprogram för energieffektivitet inom EU.
- Riktlinjer för statligt stöd för miljöskydd.
- Grönbok om en trygg energiförsörjning inom EU.
- Dilemma-rapport (GD Transport och energi)
- Save och Altener (GD Transport och energi) (reaktion på nedskärningar)
- Bidrag till EU:s ad hoc-grupp för klimatförändringar.
- Dokument om säkerheten i kandidatländernas kärnkraftsanläggningar.

Transport, trafik och turism

- Kommissionens meddelande om miljö och lufttrafik.
- Översyn av den gemensamma transportpolitiken.
- Riktlinjer för transeuropeiska nät.
- Luftkvalitet, t.ex. fordons- och oljeprogrammet (auto-oil) och sändirektiven.
- Framtagning av en effektiv bullerpolitik för EU.
- Rådgivning, t.ex. experthjälp i samband med det rådgivande forumet för globala satellitbaserade navigationssystem (GNSS).
- Grönbok om hållbar tätortstransport.
- Från väg till järnväg – ett projekt för att uppmuntra överföring av godstransport från väg till järnväg. Detta är inte ett projekt på kommissionens initiativ, men det ligger nära gemenskapens mål om att bevara och förbättra järnvägarna.
- Hållbar politik för turism. Turism och sysselsättning.

Förfaranden, dialoger och verktyg för en hållbar utveckling

- Dokument och presentationer rörande utvärderingen av det femte miljöhandlingsprogrammet.
- Sjätte miljöhandlingsprogrammet.
- Europas miljöansvar och effekterna av EU:s politik på den globala miljöns återhämtningsförmåga.

- Prioriteringar för kommissionens femårsprogram.
- Integrationsstrategi.
- Strategi för hållbar utveckling.
- Öppenhet och allmänhetens deltagande – Århuskonventionen.
- Tillgång till rättsmedel, stadgan om de grundläggande rättigheterna.
- Miljö för Europa.
- Främjande av användning av struktur- och sammanhållningsfonderna samt stöd inför anslutningen när det gäller hållbar utveckling (EU-lagstiftning och genomförande på nationell nivå).
- Transatlantisk miljödialog.
- CSD, Agenda 21.
- Försiktighetsprincipen.
- Förbindelse med OECD.

Institutionella EU-frågor

- Reform av gemenskapens institutioner.
- Miljöanpassning av fördraget, del III: förslag till regeringskonferensen år 2000 (Nice-fördraget).
- Miljöanpassning av EU:s budget.
- Utvidgningspolitiken och miljön.
- Agenda 2000.

Näringsliv och industri

- Strategisk miljöbedömning.
- Offentlig upphandling.
- Vitbok om miljöansvar.
- Minskning av industrins miljöpåverkan.

- Deltagande i och bidrag till det europeiska forumet för återvinning.
- Strategi för ekologiska produkter.
- Utveckling av europeisk miljömärkning.
- Avveckling av farliga kemikalier.
- Förebyggande av avfall och sund avfallshantering.
- Tekniska standarder, inrättande av ett standardiseringskontor på miljöområdet.